

FI

EUROOPAN
TILINTARKASTUS
TUOMIOISTUIN

2017

Yhteenveto varainhoitovuoden EU-tarkastuksesta

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen
vuosikertomukset varainhoitovuodelta 2017

EUROOPAN TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxemburg
LUXEMBURG

Puh. +352 4398-1

Tiedustelut: eca.europa.eu/fi/Pages/ContactForm.aspx

Verkkosivut: eca.europa.eu

Twitter: @EUauditors

Suuri määrä muuta tietoa Euroopan unionista on käytettävissä internetissä Europa-palvelimen kautta (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2018

Print	ISBN 978-92-847-0195-7	doi:10.2865/09334	QJ-02-18-847-FI-C
PDF	ISBN 978-92-847-0140-7	doi:10.2865/1096	QJ-02-18-847-FI-N
HTML	ISBN 978-92-847-0222-0	doi:10.2865/2	QJ-02-18-847-FI-Q

Printed in Luxembourg

2017

**Yhteenveto varainhoitovuoden
EU-tarkastuksesta**

**Euroopan tilintarkastustuomioistuimen
vuosikertomukset varainhoitovuodelta 2017**

Sivu

03	Presidentin esipuhe
05	Kokonaistulokset
05	Keskeiset havainnot
07	Tilintarkastustuomioistuin
08	Tarkastuskohteet
10	Tarkastushavainnot
10	EU:n tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan
10	EU:n menot ovat lailliset ja sääntöjenmukaiset kulujen korvaamista lukuun ottamatta
16	Talousarvio- ja varainhallintoon kohdistuvat haasteet
19	Tuloksellisuustietoja olisi hyödynnettävä paremmin
21	Komissio panee täytäntöön suuren osan tilintarkastustuomioistuimen suosituksista
22	Tulot ja menoalat lähemmin tarkasteltuna
22	Tulot
24	Kasvua ja työllisyyttä edistävä kilpailukyky
28	Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio
32	Luonnonvarat
36	Turvallisuus ja kansalaisuus
38	Globaali Eurooppa
41	Hallinto
43	Euroopan kehitysrahastot
46	Taustatietoja

Tänä vuonna julkaisemme vuosikertomuksen juuri, kun käynnissä on keskustelu seuraavasta Euroopan unionin monivuotisesta rahoituskehyksestä (MRK), joka kattaa vuodet 2021–2027. Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tehtävänä ei ole esittää näkemyksiä EU:n menojen määrästä tai varojen kohdentamisesta. Sen sijaan tehtävänäme on varoittaa riskeistä ja antaa neuvoja siitä, miten EU:n talousarvioon liittyvää varainhoitoa, avoimuutta ja tilivelvollisuutta voidaan parantaa.

Havainnot tämän varainhoitovuoden vuosikertomuksessa käsittelevät pääasiassa nykyiseen rahoituskehykseen (2014–2020) perustuvia EU:n menoja, mutta joiltakin osin myös edellistä kautta (2007–2013). Tämä osoittaa, että suuressa osassa EU:n talousarviota tarvitaan useita vuosia poliittisen päätöksen tekemisestä ennen kuin varat tosiasiallisesti kohdennetaan toimintapolitiikkoihin, ohjelmiin ja käytännön hankkeisiin. Lisäksi tämä kuvastaa, kuinka tärkeää on pyrkiä välttämään ongelmat jo alun perin päätettäessä, miten EU:n varat käytetään. Nämä päätökset nimittäin vaikuttavat pitkälle tuleviin vuosiin. Tilintarkastustuomioistuin pyrkii toteuttamaan tehtävänsä tässä prosessissa täysimääräisesti. Siksi julkaisemme useita aihekohtaisia katsauksia ja lausuntoja, joissa tuomme esiin näkemyksemme siitä, miten komission ehdotuksia voidaan vielä parantaa. Tarkoituksena on, että saavutamme päätavoittemme – EU:n talousarvion, jonka menot ovat sääntöjenmukaiset ja jolla myös saadaan aikaan tuloksia.

Varainhoitovuodesta 2017 voidaan todeta aiempien vuosien tapaan, että EU:n tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:n taloudellisesta asemasta. Tilintarkastustuomioistuin antaa samoin viime vuoden tapaan varainhoitovuoden 2017 tilien perustana olevien toimien sääntöjenmukaisuudesta varauman sisältävän lausunnon (kielteisen lausunnon sijaan). Toisin sanoen merkittävässä osassa vuoden 2017 tarkastetuista menoista virhetaso ei

ollut olennainen. Tilintarkastustuomioistuimen testaus osoittaa myös, että sääntöjenvastaisuuksien osuus EU:n menoissa on edelleen pienentynyt.

EU:n varainhoidon jatkuvan parantumisen huomioon ottaen ja tilintarkastustuomioistuimen uuden strategian (2018–2020) mukaisesti olemme ottaneet ensimmäiset askeleet muuttaaksemme tarkastustapaa, jota sovelletaan EU:n tilien luotettavuudesta ja tilien perustana olevien toimien sääntöjenmukaisuudesta antamaamme tarkastuslausumaan. Tässä yhteydessä pyrimme ensisijaisesti kiinnittämään enemmän huomiota Euroopan komissiossa ja jäsenvaltioissa, joissa EU:n varoja hallinnoidaan, sovellettavien sisäisten kontrollien eri tasoihin. Niiltä osin kuin tarvittavat edellytykset täyttyvät, tilintarkastustuomioistuin aikoo poiketa aiemmasta suoraan testaamiseen perustuvasta käytännöstään (jossa se kerää tarkastusevidenssin itse) ja soveltaa sen sijaan varmentavaa tarkastustapaa (jossa se arvioi uudelleen jäsenvaltioiden viranomaisten ja komission jo tutkimaan tarkastusevidenssiä). Vuonna 2017 tilintarkastustuomioistuin kokeili muutettua toimintatapaa taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen koheesion alalla. Olennainen muutos oli, että tilintarkastustuomioistuin arvioi ja toimitti uudelleen tarkastuksia, jotka varainkäytöstä vastaavat tahot olivat jo tehneet. Uusi tarkastustapa tuo niin Euroopan komission kuin jäsenvaltioidenkin osalta entistä selkeämmin esiin, missä puutteita edelleen ilmenee. Näin voimme paremmin edistää tilivelvollisuutta ja jatkaa EU:n varainhoidon kehittämistä. Tilintarkastustuomioistuin aikoo laajentaa hanketta ensi vuonna muihinkin menoaloihin.

Lopuksi pyytäisin kiinnittämään huomiota siihen, että EU:n voidaan katsoa saavan aikaan enimmänsä vaikutuksensa sääntelytoimilla ja, esimerkiksi kaupan alalla, kansainvälisten sopimusten avulla. Sen talousarvion merkitys on huomattavasti pienempi. Vaikka EU:n talousarvion kokonaismäärä, vuosittain noin 140 miljardia euroa, on varsin suuri, se vastaa vain noin yhtä prosenttia koko EU:n bruttokansantulosta. EU:n jäsenvaltioiden julkiset menot ovat kaikkiaan 50 kertaa suuremmat. Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että EU:n talousarviovarat käytetään vaikuttavasti.

Samalla meidän on kuitenkin suhtauduttava realistisesti siihen, mitä EU:lle uskotuilla varoilla on mahdollista saada aikaan. Tämä on pidettävä mielessä etenkin, kun seuraava monivuotinen rahoituskehys on pian alkamassa. Jos luomme odotuksia, joihin meidän ei ole mahdollista vastata, menetämme uskottavuutemme kansalaisten silmissä – ja jopa heidän luottamuksensa. Johtopäätös on selvä: EU:n ei pidä tehdä lupauksia, jos se ei voi niitä myös pitää.

Klaus-Heiner LEHNE
Euroopan tilintarkastustuomioistuimen presidentti

Keskeiset havainnot

Yhteenveto vuoden 2017 tarkastuslausumasta

Euroopan tilintarkastustuomioistuin antaa puhtaan tarkastuslausunnon Euroopan unionin varainhoitovuoden 2017 tilien luotettavuudesta.

Vuoden 2017 tulot olivat aiempien vuosien tapaan kokonaisuutena tarkasteltuna lailliset ja sääntöjenmukaiset.

Vuoden 2017 maksut olivat lailliset ja sääntöjenmukaiset kulujen korvaamista lukuun ottamatta.

Tarkastuslausuma esitetään kokonaisuudessaan varainhoitovuotta 2017 koskevan vuosikertomuksen ensimmäisessä luvussa.

- o **Vuoden 2017 tilinpäätös** on laadittu kansainvälisten standardien mukaisesti, ja siinä esitetään kaikilta olennaisilta osiltaan oikea ja riittävä kuva. Tämän vuoksi tilintarkastustuomioistuin antaa tilien luotettavuudesta puhtaan tarkastuslausunnon, kuten se on antanut vuodesta 2007 lähtien.
- o EU:n talousarviosta suoritettujen **maksujen arvioitu virhetaso** on edelleen alentunut. Virhetasoksi arvioitiin 2,4 prosenttia vuonna 2017, kun se vuonna 2016 oli 3,1 prosenttia ja vuonna 2015 vielä 3,8 prosenttia. Lisäksi voidaan todeta, että huomattavassa osassa vuodelta 2017 tarkastettuja menoja – etenkin *tukioikeuteen perustuvissa maksuissa* – virhetaso ei ollut olennainen. Siksi tänä vuonna – toisen perättäisen kerran – tilintarkastustuomioistuin antaa **maksuista varauksen sisältävän tarkastuslausunnon**.
 - o *Tukioikeuteen perustuvia maksuja* suoritetaan edunsaajille tiettyjen ehtojen täytyttyä, ei kulujen korvaamiseksi. Tämän tyyppiset maksut vastaavat 53:a prosenttia vuodelta 2017 tarkastetuista menoista. Ne sisältävät viljelijöille myönnettyt suorat tuet, jotka muodostavat suurimman osan otsakkeiden ”Luonnonvarat: suorat tuet” ja ”Hallinto” menoista. Kummankin alan arvioitu virhetaso on kahden prosentin olennaisuusrajan alapuolella. Muita tukioikeuksiin perustuvilla maksuilla rahoitettavia toimia ovat opiskelija- ja tutkimusapurahat ja maatalouden ympäristötoimenpiteet.
 - o *Kulujen korvaamiseen perustuvia maksuja* suoritetaan edunsaajille, joille on aiheutunut EU:n varoista korvattavissa olevia kuluja. Niihin lukeutuu menoja myös kaikkein korkeimpien virhetasojen aloilta, joita ovat ”Luonnonvarat: maaseudun kehittäminen, markkinatoimenpiteet, ympäristö, ilmastotoimet ja kalastus” sekä ”Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio” (koheesio). Kuluja korvaamalla rahoitettavia muita toimia ovat tutkimushankkeet, koulutustoimet ja kehitysapuhankkeet.
- o **Sääntöjenmukaisuutta koskevan komission informaation** yksittäiset osatekijät eivät aina vastaa tilintarkastustuomioistuimen havaintoja. Luonnonvarojen ja hallinnon aloilla komission arvio virhetasosta likimain noudattelee tilintarkastustuomioistuimen määrittämää tasoa, mutta kasvua ja työllisyyttä edistävän kilpailukyvyyn sekä koheesioaloilla komission arvio on alhaisempi.

- **Saatavilla oli riittävästi tietoa, jonka avulla huomattava osa virheistä olisi voitu ehkäistä tai havaita ja korjata.** Jos kansalliset viranomaiset olisivat hyödyntäneet näitä tietoja virheiden korjaamisessa, arvioitu virhetaso olisi ollut vuonna 2017 esimerkiksi luonnonvarojen alan koko varainkäytön osalta kahden prosentin olennaisuusrajan alapuolella.
- **Euroopan rakenne- ja investointirahastoista (ERI-rahastot) saatavilla olevien varojen käyttö** on yhä jäsenvaltioille haaste. Lisäksi EU:n talousarvioon kohdistuu edelleen merkittävä paine, joka johtuu niiden maksujen arvosta, jotka EU on sitoutunut suorittamaan tulevina vuosina. Toimenpiteet, joilla talousarviota pyrittiin joustavoittamaan vuonna 2017, olivat hyödyllisiä, mutta ne eivät välttämättä riitä, kun EU ratkoo mahdollisia tulevia haasteitaan. Sitoumusten arvo on huomattava ja maksuja suoritettiin vähän, ja nämä seikat yhdessä **kasvattivat maksattamatta olevien talousarviositoumusten** määrän ennätysuudeksi 267,3 miljardiin euroon. Maksusumariskin parempi hallinnointi olisi asetettava painopisteeksi vuonna 2021 alkavan kauden monivuotisen rahoituskehityksen (MRK) suunnittelussa.
- Tilintarkastustuomioistuin tutki, miten **komissio hyödyntää tuloksellisuustietoja** päätöksenteossa. Johtopäätös oli, että komission olisi käytettävä tuloksellisuustietojaan paremmin ja kehitettävä sisäinen toimintakulttuuri, joka painottaa tuloksellisuutta enemmän.
- Tilintarkastustuomioistuin havaitsi 13 **petosepäilytapausta** 703 tapahtumassa, jotka tarkastettiin tarkastuslausumaa varten sekä muiden tuloksellisuuden ja/tai säännönmukaisuuden tarkastusten yhteydessä. Se raportoi tapauksista Euroopan unionin petostentorjuntavirastolle.

Varainhoitovuotta 2017 koskevat vuosikertomukset EU:n talousarviosta sekä kahdeksannesta, yhdeksännestä, kymmenennestä ja yhdenneistöistä Euroopan kehitysrahastosta rahoitetuista toimista ovat kokonaisuudessaan saatavilla tilintarkastustuomioistuimen internetsivustolla (<http://www.eca.europa.eu/fi/Pages/DocItem.aspx?did=46515>).

Tilintarkastustuomioistuin

Tilintarkastustuomioistuin on EU:n ulkoinen tarkastaja, joka osallistuu EU:n varainhoidon kehittämiseen, edistää tilivelvollisuutta ja avoimuutta sekä toimii unionin kansalaisten taloudellisten etujen riippumattomana valvojana.

Tilintarkastustuomioistuin varoittaa riskeistä, antaa varmuuden, tuo esiin puutteita ja saavutuksia sekä opastaa EU:n päätöksentekijöitä ja lainsäätäjiä EU:n toimintalinjojen ja ohjelmien hallinnoinnin parantamisessa. Tilintarkastustuomioistuin varmistaa työllään, että Euroopan kansalaiset tietävät, miten heidän rahojaan käytetään.

Tarkastuskohteet

Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuslausuma EU:n talousarviosta

Euroopan parlamentti ja neuvosto päättävät EU:n talousarviosta vuosittain monivuotisen rahoituskehysten (MRK) pohjalta. Komissio vastaa ensi kädessä siitä, että talousarviovarat käytetään asianmukaisesti.

Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa joka vuosi EU:n talousarvion tulot ja menot ja tutkii, ovatko tilinpäätökset luotettavat ja tulo- ja menotapahtumat sovellettavien sääntöjen mukaisia EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla.

Tämä työ muodostaa perustan tarkastuslausumalle, joka tilintarkastustuomioistuimen on annettava Euroopan parlamentille ja neuvostolle Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 287 artiklan mukaisesti.

EU:n varainhoitovuoden 2017 talousarvio lukuina

Talousarviovarojen käyttö on merkittävä unionin toimintapoliittisten tavoitteiden saavuttamisen väline.

Menojen määrä oli vuonna 2017 kaikkiaan 137,4 miljardia euroa, mikä vastaa 2,0:aa prosenttia EU:n jäsenvaltioiden julkisten menojen kokonaismäärästä ja 0,9:ää prosenttia EU:n bruttokansantulosta.

Mistä varat ovat peräisin?

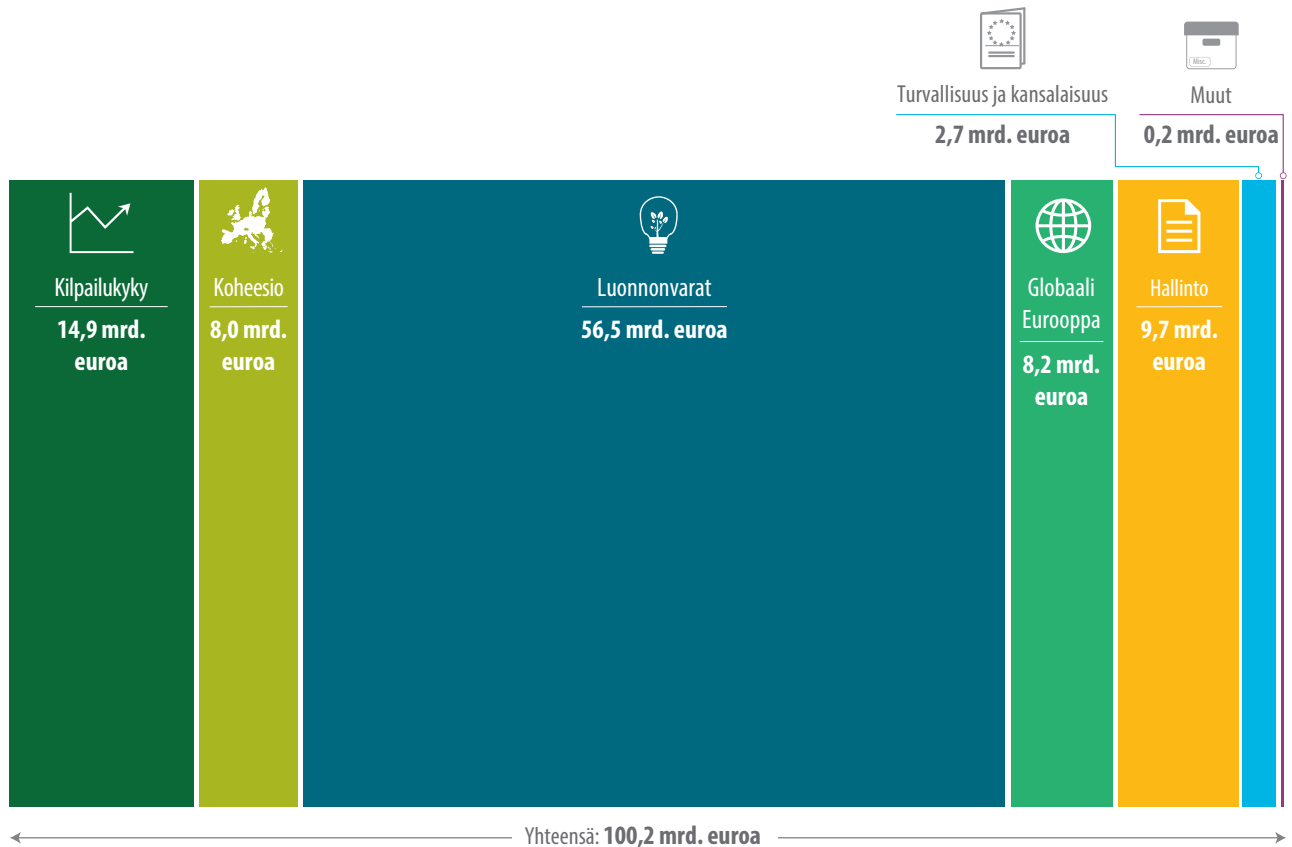
EU:n talousarviota rahoitetaan erilaisin tavoin. Suurin osa rahoituksesta (78,4 miljardia euroa) saadaan jäsenvaltioilta, joiden maksuosuus lasketaan maiden bruttokansantulon perusteella. Muita tulolähteitä ovat tullimaksut (20,3 miljardia euroa) sekä jäsenvaltioiden keräämään arvonlisäveroon perustuva maksuosuus (16,6 miljardia euroa).

Mihin rahat käytetään?

EU:n vuotuinen talousarvio kattaa laajan joukon aloja (ks. **kaavio 1**).

Kaavio 1

Vuodelta 2017 tarkastetut menot

Maksetuilla varoilla tuetaan monenlaista toimintaa. Esimerkkeinä voidaan mainita maanviljely ja maaseutu- ja kaupunkialueiden kehittäminen, liikenneinfrastruktuurihankkeet, tutkimus, työttömyyskoulutus, hakijamaille annettava tuki sekä naapurimaille ja kehitysmaille annettava apu.

Noin kaksi kolmasosaa talousarviovaroista kuuluu yhteishallinnon piiriin: yksittäiset jäsenvaltiot jakavat varat eteenpäin ja hallinnoivat menoja EU:n ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti (esimerkiksi koheesio alalla sekä luonnonvarojen alalla).

Tänä vuonna otsake "Luonnonvarat" muodosti suurimman osuuden (56 prosenttia) tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen koko perusjoukosta. Toisin kuin aiempina vuosina, otsakkeen "Koheesio" menojen osuus oli suhteellisen pieni (kahdeksan prosenttia), sillä alan menoja hyväksyttiin vähän vuonna 2017.

Tarkastushavainnot

EU:n tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan

EU:n vuoden 2017 tilinpäätös oli laadittu kansainvälisten julkisen sektorin tilinpäätösstandardien mukaisesti, ja se antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikean ja riittävän kuvan EU:n taloudellisista tuloksista varainhoitovuodelta sekä EU:n varoista ja veloista varainhoitovuoden lopussa.

Tilintarkastustuomioistuin voi niin ollen antaa puhtaan tarkastuslausunnon (vahvistuksen) tilien luotettavuudesta, kuten se on antanut joka vuosi vuodesta 2007 lähtien.

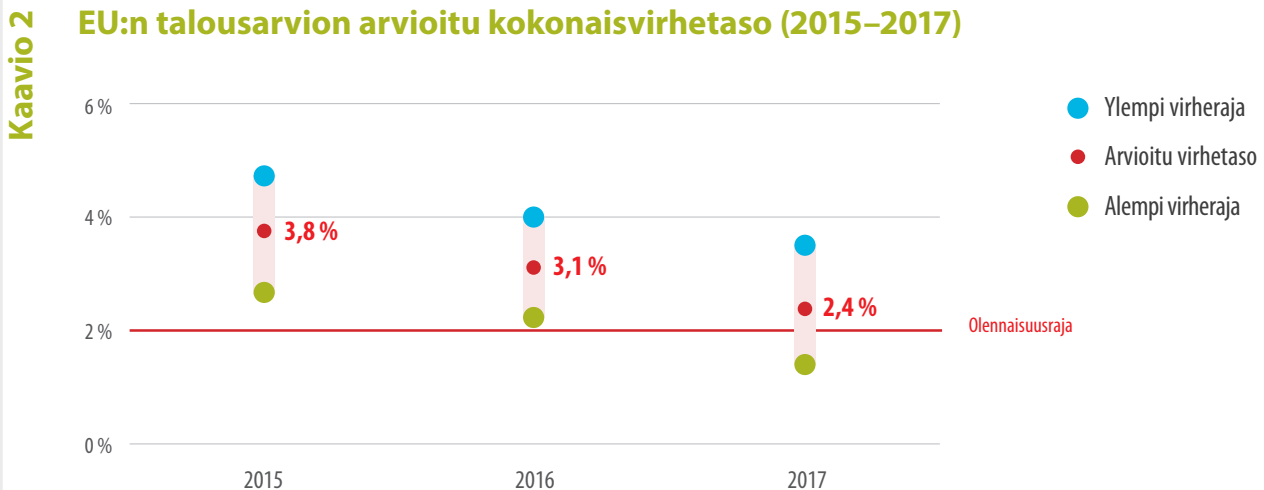
EU:n menot ovat lailliset ja sääntöjenmukaiset kulujen korvaamista lukuun ottamatta

Tilintarkastustuomioistuin testaa EU:n talousarvion eri osista poimitun tapahtumaotoksen ja arvioi sen pohjalta tulojen ja eri menoalojen virhetasot. Tarkemmat tiedot tilintarkastustuomioistuimen tarkastustavasta ja arvioidusta virhetasosta esitetään sivuilla 47–48.

Tilintarkastustuomioistuin toteaa, että **tulojen virhetaso ei ollut olennainen**.

EU:n talousarviosta vuonna 2017 suoritetuista maksuista annetaan **varauman sisältävä lausunto**.

Tilintarkastustuomioistuin arvioi **menojen** kokonaisvirhetasoksi 2,4 prosenttia (ks. **kaavio 2**). Arvioitu kokonaisvirhetaso oli 3,1 prosenttia vuonna 2016 ja 3,8 prosenttia vuonna 2015.

Huom:

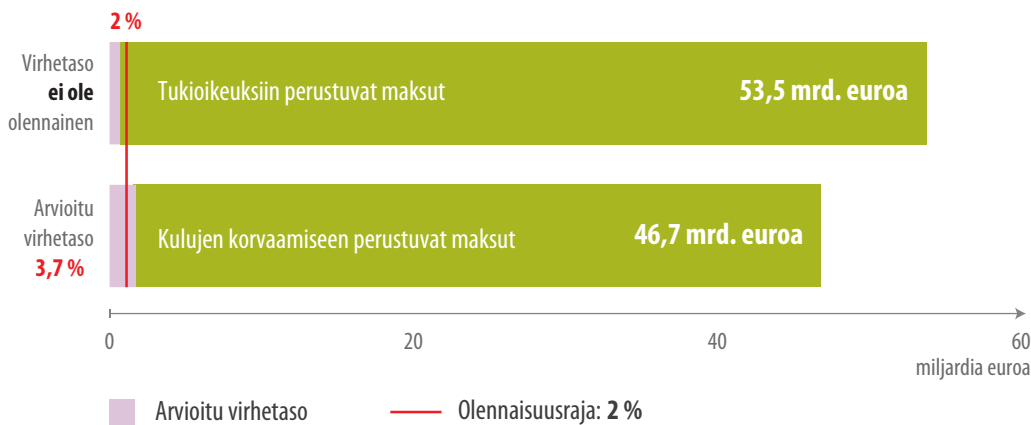
Tilintarkastustuomioistuin arvioi virhetason vakioitujen tilastollisten menetelmien avulla. Tilintarkastustuomioistuin katsoo 95 prosentin varmuudella, että perusjoukon virhetaso on alemman ja ylimmän virherajan välillä (tarkemmat tiedot ks. vuosikertomus varainhoitovuodelta 2017, ensimmäisen luvun liite 1.1).

EU:n varojen myöntämisperuste vaikuttaa virheriskiin

Tilintarkastustuomioistuimen tarkastustulokset varainhoitovuodelta 2017 vahvistavat vuosilta 2015 ja 2016 tehdyt havainnot eli sen, miten varojen myöntämisen peruste vaikuttaa virheriskiin.

Virheet rajoittuivat pääosin **kulujen korvaamiseen** perustuviin menoihin, joiden osuus tarkastetusta perusjoukosta oli tänä vuonna 47 prosenttia. Niissä EU:n talousarvion osissa, joissa maksut perustuvat kulujen korvaamiseen, tilintarkastustuomioistuin arvioi virhetasoksi 3,7 prosenttia (4,8 prosenttia vuonna 2016). **Tukioikeuksiin perustuvien maksujen** virhetaso jäi alle tilintarkastustuomioistuimen soveltaman kahden prosentin olennaisuusrajan (ks. **kaavio 3**).

Kaavio 3 Virhetaso ei ollut olennainen noin puolessa vuoden 2017 tarkastetuista menoista

Tilintarkastustuomioistuin katsoo niin ollen, että virhetaso ei ole laajalle ulottuva ja että kulujen korvaamista lukuun ottamatta vuoden **2017 maksut** olivat lailliset ja sääntöjenmukaiset.

Mitä ovat tukioikeuksiin ja kulujen korvaamiseen perustuvat maksut?

EU:n varainkäyttö perustuu kahdenlaisiin, riskimalliltaan erilaisiin menoihin:

- Tukioikeuksiin perustuvat maksut suoritetaan tiettyjen ehtojen täytyttyä. Näitä maksuja ovat opiskelija- ja tutkimusapurahat (kasvua ja työllisyyttä edistävä kilpailukyky), viljelijöille maksettavat suorat tuet (luonnonvarat) sekä EU:n henkilöstön palkat ja eläkkeet (hallinto).
- Kulujen korvaamisella tarkoitetaan, että EU korvaa tukikelpoisista toimista aiheutuneet tukikelpoiset kulut. Tämän tyyppisillä maksuilla tuetaan mm. tutkimushankkeita (kasvua ja työllisyyttä edistävä kilpailukyky), alueellista ja maaseudun kehittämistä koskevia investointeja ja koulutustoimia (koheesio ja luonnonvarat) sekä kehitysyhteistyöhankkeita (globaali Eurooppa).

Suurin osa tarkastetuista menoista (56 prosenttia) liittyy luonnonvarojen alaan. Suoria tukia maksetaan lähinnä viljelijöille. Niiden osuus alasta on 74 prosenttia, eikä virhetaso ollut olennainen. Luonnonvarojen alan toinen osatekijä on ”Maaseudun kehittäminen, markkinatoimenpiteet, ympäristö, ilmastotoimet ja kalastus”.

”Kasvua ja työllisyyttä edistävä kilpailukyky” muodosti toiseksi suurimman osuuden tarkastetuista menoista (15 prosenttia), ja alan virhetaso oli olennainen. Tällä alalla suurin osa virheistä aiheutui tukeen oikeuttamattomien henkilöstökulujen, muiden tukeen oikeuttamattomien suorien kulujen ja tukeen oikeuttamattomien välillisten kulujen korvaamisesta.

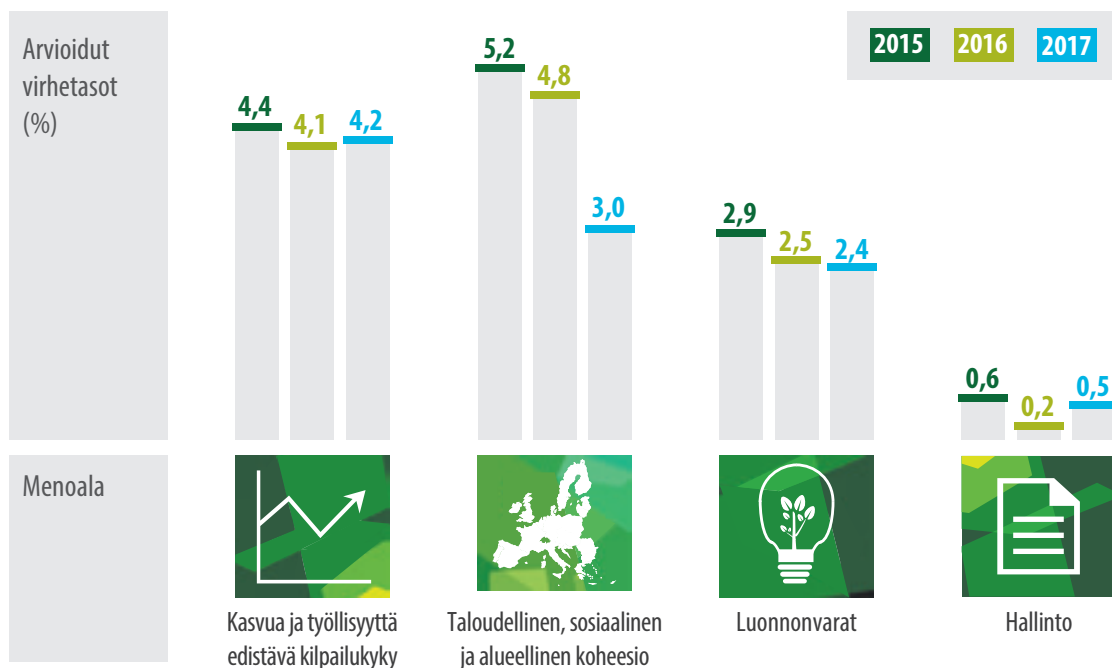
Koheesioalan arvioidussa virhetasossa otetaan huomioon kaikki virheet, jotka jäsenvaltioiden tarkastusviranomaiset tai tilintarkastustuomioistuimien ovat kvantifioineet, ja mukautuksia tehdään kaikkien niiden relevanttien rahoitusoikaisujen perusteella, joita jäsenvaltioiden viranomaiset tai komissio ovat soveltaneet. Tämän perusteella tilintarkastustuomioistuin arvioi, että virhetaso oli olennainen.

Hallinnon alan virhetaso ei ollut olennainen. Suurimmassa osassa näistä menoista on kyse EU:n toimielinten ja elinten maksamista palkoista, eläkkeistä ja korvauksista.

Kaaviossa 4 vertaillaan eri menoalojen arvioituja virhetasoja vuosilta 2015–2017. Tulojen ja kunkin menoalan osalta saaduista tuloksista annetaan lisätietoja sivuilla 22–45 ja asianomaisissa varainhoitovuoden 2017 vuosikertomuksen luvuissa.

Kaavio 4

Arvioitujen virhetasojen vertailu EU:n menoaloittain (2015–2017)

% Virhetaso on arvioitu tilintarkastustuomioistuimen työn ja eritoten tapahtumaotosten tarkastuksissa havaittujen kvantitatiivisesti ilmaistavissa olevien virheiden perusteella. Tilintarkastustuomioistuin poimii otoksen ja arvioi virhetason vakioitujen tilastotieteellisten menetelmien avulla (ks. vuosikertomus varainhoitovuodelta 2017, ensimmäisen luvun liite 1.1).

Korjaavat toimenpiteet otetaan tietyissä tilanteissa huomioon virhetasoa arvioitaessa

Jäsenvaltiot ja komissio soveltavat korjaavia toimenpiteitä sääntöjenvastaisten menojen tapauksessa ja silloin, kun maksuihin liittyviä virheitä ei ole havaittu prosessin aikaisemmassa vaiheessa. Tilintarkastustuomioistuin pyrkii ottamaan tarkastustuloksissaan huomioon sellaiset korjaavat toimenpiteet, jotka on tehty ennen maksun suorittamista tai ennen tilintarkastustuomioistuimen tarkastusta. Tämän jälkeen tilintarkastustuomioistuin tarkastaa oikaisujen soveltamisen tulokset ja mukauttaa arvioimaansa virhetasoa tarvittaessa.

Jäsenvaltioiden viranomaisten saatavilla oli myös riittävästi tietoa, jonka avulla huomattava osa virheistä olisi voitu ehkäistä tai havaita ja korjata ennen kuin menot ilmoitettiin komissiolle. Jos kansalliset viranomaiset olisivat hyödyntäneet näitä tietoja virheiden korjaamisessa, arvioitu virhetaso olisi ollut kasvua ja työllisyyttä edistävän kilpailukyvyn alan koko varainkäytön osalta 2,7 prosenttia, ja luonnonvarojen alalla se olisi ollut alle kahden prosentin olennaisuusrajan.

Sääntöjenmukaisuutta koskevan komission informaation yksittäiset osatekijät eivät aina vastaa tilintarkastustuomioistuimen havaintoja

Kukin komission pääosasto laatii vuotuisen toimintakertomuksen. Siihen kuuluu vahvistuslausuma, jossa pääjohtaja ilmoittaa saaneensa varmuuden siitä, että kertomuksessa esitetyt taloudelliset tiedot ovat oikeat ja että hänen vastuullaan olevat tapahtumat ovat laillisia ja sääntöjenmukaisia. Kaikki pääosastot esittävät arvion virhetasostaan. Luonnonvarojen ja hallinnon aloilla nämä arviot suurin piirtein noudattelevat tilintarkastustuomioistuimen määrittämää tasoa, mutta kasvua ja työllisyyttä edistävän kilpailukyvyn sekä koheesion aloilla ne ovat alhaisemmat kuin tilintarkastustuomioistuimen arvioima virhetaso.

Tilintarkastustuomioistuin raportoi petosepäilyistä OLAFille

Petoksesta on kyse silloin, kun harhaanjohtavia tietoja on annettu tahallisesti hyötymistarkoituksessa. Tilintarkastustuomioistuimen arvioima EU:n talousarvion virhetaso ei niin ollen kuvasta petosten, tehottomuuden tai tuhlaamisen määrää. Virhetaso on pikemminkin arvio varoista, joita ei olisi pitänyt maksaa, koska niitä ei käytetty sovellettavien sääntöjen ja säännösten mukaisesti.

Tilintarkastustuomioistuin raportoi Euroopan unionin petostentorjuntavirastolle (OLAF) kaikista tarkastustyön aikana havaituista petosepäilytapauksista. Tämän jälkeen OLAFin tehtävänä on tutkia epäilyt ja ryhtyä jatkotoimiin tarvittaessa yhteistyössä kansallisten oikeusviranomaisten kanssa. Vuonna 2017 tilintarkastustuomioistuin havaitsi **13 petosepäilytapausta** 703 tapahtumassa, jotka tarkastettiin tarkastuslausumaa varten sekä muiden tuloksellisuuden ja/tai säännönmukaisuuden tarkastusten yhteydessä (2016: 11 epäilyä).

Tilintarkastustuomioistuin toimitti nämä tapaukset ja kuusi muuta, kansalaisten ilmoittamaa, tapausta OLAFin käsiteltäviksi. Petosepäilytapauksissa oli kyse tilanteista, joissa oli luotu keinotekoisesti EU:n rahoituksen saamiseen tarvittavat olosuhteet, ilmoitetut kulut eivät täyttäneet tukikelpoisuuskriteerejä tai hankintamenettelyihin liittyi sääntöjenvastaisuuksia.

Haluatko lisätietoja? Tiedot keskeisistä havainnoista esitetään kokonaisuudessaan tilintarkastustuomioistuimen varainhoitovuoden 2017 vuosikertomuksen ensimmäisessä luvussa.

Koko vuosikertomus on saatavilla tilintarkastustuomioistuimen internetsivustolla (<http://www.eca.europa.eu/fi/Pages/DocItem.aspx?did=46515>).

Talousarvio- ja varainhallintoon kohdistuvat haasteet

Maksattamatta olevien talousarviositoumusten määrä jatkaa kasvuaan

Vuonna 2017 EU satoi 158,7 miljardia euroa (99,3 prosenttia) sitoumuksiin käytettävissä olevasta määrästä. Maksujen määrä oli kuitenkin 124,7 miljardia euroa, mikä on budjetoitua määrää huomattavasti vähemmän. Tämä johtui pääasiassa siitä, että jäsenvaltiot esittivät vuosien 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastot) monivuotisten ohjelmien osalta odotettua vähemmän maksupyyntöjä.

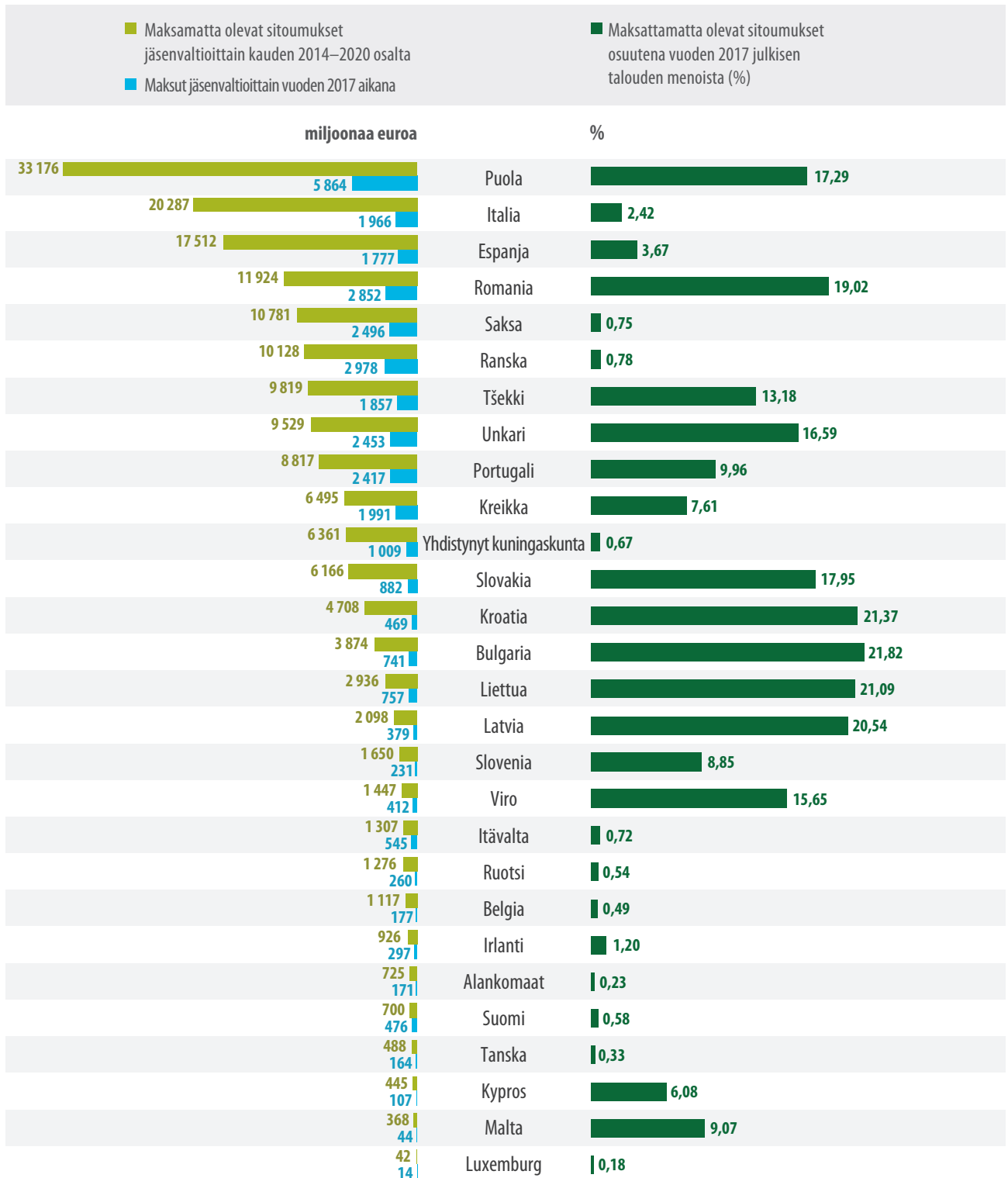
Maksusitoumuksiin käytettävien määrärahojen lähes täysimääräinen käyttö yhdistettynä maksujen alhaiseen toteutumisasteeseen kasvatti maksattamatta olevien talousarviositoumusten määrän uuteen ennätykseen eli 267,3 miljardiin euroon. Huomattavasti suurempi maksatustarve nykyisen monivuotisen rahoituskehysten lopulla saattaa johtaa siihen, että maksumäärärahojen enimmäismääriin kohdistuu paineita. Myös riski siitä, että käytettävissä olevat maksumäärärahat eivät riitä vastaamaan kaikkiin maksupyyntöihin, kasvaa merkittävästi. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että täsmällisempi maksuja koskeva ennuste auttaisi hallitsemaan tätä riskiä.

ERI-rahastoista saatavilla olevien varojen käyttö on edelleen osoittautunut jäsenvaltioille haastavaksi

ERI-rahastoista maksattamatta olevien sitoumusten määrä oli varsin merkittävä useissa jäsenvaltioissa vuonna 2017, etenkin verrattuna julkisen talouden menojen vuotuisen kokonaismäärään (ks. *kaavio 5*). Vuoden 2017 loppuun mennessä kauden 2014–2020 monivuotisen rahoituskehysten keskimääräinen käyttöaste (16 prosenttia) oli vieläkin alhaisempi kuin edellisen monivuotisen rahoituskehysten vastaavana vuonna (2010: 22 prosenttia). Tämä oli pääosin seurausta edellisen monivuotisen rahoituskehysten myöhäisemmästä päättämisestä, viivästyksistä säädösten antamisessa, vaikeuksista nykyisen monivuotisen rahoituskehysten uusien vaatimusten soveltamisessa, vapauttamista koskevien sääntöjen muuttumisesta N+2:sta N+3:een sekä monivuotisten rahoituskehysten päällekkäisyyksien aiheuttamasta hallinnollisesta taakasta. Lisäksi tilintarkastustuomioistuin haluaa korostaa tämän seikan mahdollisia vaikutuksia hankkeiden laatuun sekä riittävän vakaan oikeudellisen kehysten merkitystä.

ERI-rahastojen maksattamatta olevat sitoumukset vuoden 2017 lopussa

EU:n talousarvio on aiempaa joustavampi, mutta maksusuman riski on yhä olemassa.

Monivuotisen rahoituskehityksen väliarvioinnin ansiosta EU:n talousarvio on entistä joustavampi. Se on kasvattanut maksumäärärahojen kokonaisliikkumavaraa, joka mahdollistaa käyttämättömien maksumäärärahojen siirtämisen tuleville vuosille. Myös erityisrahoitusvälineitä on vahvistettu. Hätäapuvaraukselle ja joustovälineelle saatavilla olevia määriä on lisätty 0,7 miljardin euron verran. Lisäksi Euroopan globalisaattorahastosta ja Euroopan unionin solidaarisuusrahastosta peruutetut määrät on vuodesta 2017 alkaen ollut mahdollista siirtää joustovälineisiin.

Nämä toimenpiteet ovat olleet hyödyllisiä, mutta ne eivät välttämättä riitä tekemään EU:n talousarviosta niin joustavaa, että mahdolliset tulevat haasteet saadaan ratkaistua. Lisäksi vielä ei ole ratkaistu kysymystä siitä, onko erityisrahoitusvälineet laskettava mukaan maksumäärärahojen enimmäismäärään. Tällainen epävarmuus kasvattaa maksusuman riskiä.

EU:n talousarvioon liittyvä taloudellinen riski on edelleen merkittävä

EU:n talousarvioon kohdistuu edelleen joukko oikeudellisia veloitteita, jotka koskevat tulevaisuudessa suoritettavia maksuja, joihin sovelletaan erilaisia ehtoja. Näihin veloitteisiin kuuluvat takauksien muodossa olevat ehdolliset velat, jotka voivat edellyttää rahoitusta tulevan tapahtuman yhteydessä.

Tilintarkastustuomioistuin suosittelee, että komissio esittäessään lainsäädäntöehdotuksia, joihin sisältyy mittavien ehdollisten velkojen luominen tai lisääminen, liittyy mukaan katsauksen talousarviosta tuettavien ehdollisten velkojen kokonaisarvosta sekä analyysin stressitestiskenaarioista ja niiden mahdollisesta vaikutuksesta talousarvioon.

Yhdistyneen kuningaskunnan on ilmoitettu eroavan EU:sta vuonna 2019, ja erosta aiheutuu EU:n talousarviolle lisähaasteita.

Tuloksellisuustietoja olisi hyödynnettävä paremmin

Komissio käyttää tuloksellisuustietoja hallinnoidessaan ohjelmia ja toimintapolitiikkoja, mutta tarkoituksenmukaisiin toimiin ei aina ryhdytä, vaikka tavoitteita ei ole saavutettu

Tuloksellisuustietojen tarkoituksena on osoittaa, saavuttavatko toimintapolitiikat, hankkeet ja ohjelmat tavoitteensa tehokkaasti ja vaikuttavalla tavalla. Tuloksellisuustietoja olisi käytettävä tarvittavien korjaavien toimien suunnitteluun sekä komission päätöksenteon tukena.

Viime vuonna tilintarkastustuomioistuin arvioi, millainen oli komission tuloksellisuutta koskevaan raportointiin soveltama lähestymistapa verrattuna hyvään käytäntöön. Tänä vuonna tilintarkastustuomioistuin perehtyi erityisesti siihen, miten komissio käyttää tuloksellisuustietoja meno-ohjelmien sekä toimintapolitiikkojen kehittämisen, toteuttamisen ja arvioimisen yhteydessä.

Tämän osion päätteeksi tilintarkastustuomioistuin suosittaa, että komissio

- virtaviivaistaa ja yksinkertaistaa EU:n talousarvion täytäntöönpanoa säänteleviä strategiakehyksiä ja vahvistaa tällä tavoin tilivelvollisuutta tulosten osalta sekä lisää selkeyttä ja läpinäkyvyyttä kaikille sidosryhmille
- sisällyttää tuloksellisuutta koskeviin kertomuksiin ajan tasalla olevat tuloksellisuustiedot tavoitteiden saavuttamisesta ja toteuttaa asianmukaiset toimet tai esittää toimenpide-ehdotuksia aina, jos tavoitteita ei ole saavutettu
- virtaviivaistaa EU:n talousarvion tuloksellisuutta koskevat indikaattorit ja lisää yhdenmukaisuutta ylätasoon yleisten tavoitteiden, yksittäisten ohjelmien ja toimintapolitiikkojen tavoitteiden välillä
- esittää keskeisissä tuloksellisuuskertomuksissa, miten tuloksellisuustietoja on käytetty päätöksenteossa
- esittää jo saavutetun edistyksen pohjalta toimenpiteitä ja kannustimia, joilla edistetään tuloksellisuuden painottamista komission toimintakulttuurissa.

Vuonna 2017 julkaistiin 28 erityiskertomusta lukuisista eri aiheista

Tuloksellisuutta arvioidaan säännöllisesti erityiskertomuksissa, joista suurin osa perustuu tuloksellisuuden tarkastuksiin tai säännönmukaisuuden ja tuloksellisuuden arviointeihin. Tilintarkastustuomioistuimen kertomuksissa vuodelta 2017 tarkastettiin erityisesti, onko tarkastuskohteeksi valittujen EU:n toimintapolitiikkojen ja ohjelmien tavoitteet saavutettu, onko tulokset saatu aikaan tehokkaasti ja vaikuttavasti ja onko EU:n rahoitus tuottanut lisäarvoa. Kaikki vuonna 2017 julkaistut 28 erityiskertomusta luetellaan seuraavalla sivulla.

Tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomukset — jotka koskevat lähinnä tuloksellisuustarkastuksia — ovat saatavilla tilintarkastustuomioistuimen internetsivustolla 23 EU-kielellä (<http://www.eca.europa.eu/fi/Pages/AuditReportsOpinions.aspx?ty=SpecialReport&tab=tab4>).

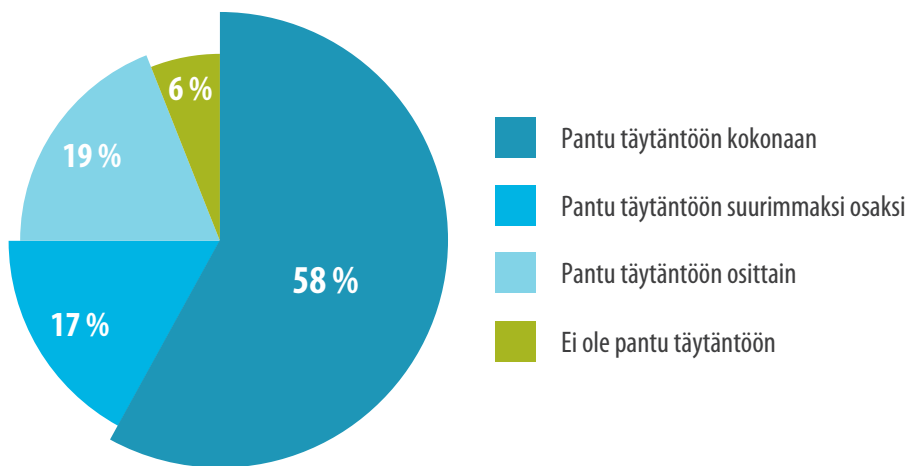
Komissio panee täytäntöön suuren osan tilintarkastustuomioistuimen suosituksista

Tilintarkastustuomioistuin arvioi joka vuosi, missä määrin komissio on toteuttanut korjaavia toimia tilintarkastustuomioistuimen antamien suositusten perusteella. Tilintarkastustuomioistuin seuraa vuosien 2018–2020 strategiansa mukaisesti kaikkia tuloksellisuustarkastuksissa annettuja suosituksia, jotka se on osoittanut komissiolle kolme vuotta aiemmin.

Tämänvuotinen seuranta-analyysi koski sataa suositusta, jotka esitettiin vuonna 2014 julkaistuissa erityiskertomuksissa. Komissio on pannut 75 suositusta täytäntöön kokonaan tai suurimmaksi osaksi. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että ainoastaan kuutta suositusta ei ollut pantu lainkaan täytäntöön (ks. **kaavio 6**).

Kaavio 6

Monet tilintarkastustuomioistuimen vuonna 2014 antamista suosituksista on pantu täytäntöön

Tulot ja menoalat lähemmin tarkasteltuna

22

Tulot

139,7 miljardia euroa

Tarkastuskohteet

Tilintarkastustuomioistuimen tarkastus kattoi EU:n talousarvion tulot, joiden avulla menot rahoitetaan. Tilintarkastustuomioistuin tarkasti tietyt omien varojen laskentaa ja keruuta koskevat keskeiset valvontajärjestelmät sekä tulotapahtumaotoksen.

Bruttokansantuloon (BKTL) perustuvat jäsenvaltioiden maksuosuudet vastasivat 56:ta prosenttia ja tulot arvonlisäveroista (alv) 12:ta prosenttia EU:n kokonaistuloista vuonna 2017. Maksuosuudet lasketaan käyttäen jäsenvaltioiden toimittamia makrotaloudellisia tilastoja ja arvioita.

Perinteiset omat varat koostuvat lähinnä tuontitulleista, jotka jäsenvaltioiden viranomaiset kantavat EU:n puolesta. Niiden osuus EU:n tuloista oli 15 prosenttia. Loput 17 prosenttia EU:n tuloista on peräisin muista lähteistä (esimerkiksi EU:n sopimukseen ja ohjelmiin liittyvistä maksuosuuksista ja palautuksista, varainhoitovuoden 2016 ylijäämästä, komission määräämistä sakoista sekä viivästyskoroista).

Tarkastushavainnot

Onko virhetaso olennainen?
Ei

Arvioitu virhetaso:
0,0 prosenttia
(2016: 0,0 prosenttia)

Tilintarkastustuomioistuimen tarkastamat tuloihin liittyvät järjestelmät olivat yleisesti ottaen vaikuttavia. Tilintarkastustuomioistuin totesi kuitenkin, että tietyt perinteisiin omiin varoihin liittyvät kontrollit olivat ainoastaan osittain vaikuttavia. Lisäksi tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että komission toimia EU:n tulojen suojaamiseksi on joiltakin osin mahdollista parantaa. Puutteita ilmeni etenkin siinä, miten komissio hallitsi aliarvotettuun tuontiin liittyvää riskiä perinteisten omien varojen yhteydessä, sekä alv-perusteisten omien varojen tarkistamisessa. Kummallakin osa-alueella puutteet voivat vaikuttaa osuuksiin, jotka jäsenvaltiot maksavat EU:n talousarvioon.

Tulot ja menoalat lähemmin tarkasteltuna

Suosituksset

Tilintarkastustuomioistuin suositaa, että komissio

- o parantaa tuontivirtojen seurantaansa ja muun muassa käyttää laajemmin tiedonlouhintatekniikoita epätavallisten toimintamallien ja niiden taustalla olevien syiden analysointiin sekä ryhtyy viipymättä toimiin, joilla varmistetaan, että omia varoja asetetaan käyttöön asiaankuuluva määrä
- o tarkistaa olemassa olevan valvontakehyksen ja dokumentoi paremmin, miten sitä käytetään alv-perusteisia omia varoja koskevien jäsenvaltioiden laskelmien tarkistamisen yhteydessä.

Haluatko lisätietoja? Tiedot EU:n tuloja koskevasta tarkastuksesta esitetään kokonaisuudessaan tilintarkastustuomioistuimen varainhoitovuoden 2017 vuosikertomuksen neljännessä luvussa.

Kasvua ja työllisyyttä edistävä kilpailukyky 14,9 miljardia euroa

Tarkastuskohteet

Tilintarkastustuomioistuimen tarkastus koski seuraavien alojen menoja: tutkimus ja innovointi, koulutusjärjestelmät, työpaikkojen luominen, digitaaliset sisämarkkinat, uusiutuva energia ja energiatehokkuus, liikennealan nykyaikaistaminen sekä liiketoimintaympäristön parantaminen erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritykset) osalta.

Kilpailukyvyn alalla tarkastus kattoi 14,9 miljardin euron menot vuonna 2017. Suurin osa menoista muodostui avustuksista, joita myönnetään hankkeisiin osallistuville julkisille tai yksityisille edunsaajille.

Tutkimus- ja innovointimenot kattoivat tämän alaotsakkeen menoista 53 prosenttia vuonna 2017. Menot toteutetaan ohjelmakautta 2007–2013 koskevan seitsemännen tutkimuksen ja teknologian kehittämisen puiteohjelman (seitsemäs tutkimuksen puiteohjelma) sekä ohjelmakautta 2014–2020 koskevan Horisontti 2020 -puiteohjelman avulla.

Tarkastushavainnot

Onko virhetaso olennainen?
Kyllä

Arvioitu virhetaso:
4,2 prosenttia
(2016: 4,1 prosenttia)

Toimien sääntöjenmukaisuuteen kohdistuvana pääasiallisena riskinä on, että edunsaajat ilmoittavat tukeen oikeuttamattomia kuluja, jotka jäävät havaitsematta ja korjaamatta ennen kuin komissio korvaa kulut. Tilintarkastustuomioistuin totesikin, että suurin osa virheistä liittyi tukeen oikeuttamattomien henkilöstökulujen korvaamiseen, muihin tukeen oikeuttamattomiin suoriin kuluihin (esim. matka- ja laitteistomenot, jotka eivät liity hankkeeseen) tai edunsaajien ilmoittamiin tukeen oikeuttamattomiin välillisiin kustannuksiin. Kyse oli laskentavirheistä, todentavan aineiston puuttumisesta ilmoitettujen kulujen osalta ja kuluista, jotka aiheutuivat tukikelpoisuuskauden ulkopuolella (ks. **laatikossa** esitetyt esimerkit).

Tulot ja menoalat lähemmin tarkasteltuna

Esimerkitapauksia: Tukeen oikeuttamattomat kulut

Eräessä tarkastetussa tapauksessa edunsaajana ollut pk-yritys oli käyttänyt virheellistä menetelmää tuntipalkkojen laskemiseen ja ilmoittanut joidenkin työntekijöiden tuntimäärät todellista suurempina. Lisäksi kaikki hankkeen parissa työskennelleet työntekijät toimivat yrityksen sisaryrityksessä, joka ei ollut avustussopimuksen osapuolena.

Toisessa tapauksessa edunsaaja ilmoitti varauksia tulevia kuluja varten. Kuluja ei komission hyväksynnän saamisen aikaan ollut laskutettu eikä maksettu, eikä asianomaisten urakoiden tosiasiallisesta suorittamisesta saatu evidenssiä.

Saatavilla oli riittävästi tietoa, jonka avulla huomattava osa virheistä olisi voitu ehkäistä tai havaita ja korjata. Jos näitä tietoja olisi hyödynnetty virheiden korjaamiseksi, arvioitu virhetaso olisi ollut kasvua ja työllisyyttä edistävän kilpailukyvyyn alan koko varainkäytön osalta 1,5 prosenttia alhaisempi.

Tilintarkastustuomioistuin havaitsi myös useita tapauksia, joissa hankekoordinaattori oli jakanut EU:n myöntämät varat muille osallistujille viiveellä. Vaikka jotkin näistä viivästyksistä olivat ymmärrettäviä, tilintarkastustuomioistuin toteaa, että viivästykset EU:n varojen siirtämisessä voivat aiheuttaa vakavia taloudellisia seurauksia erityisesti pk-yrityksille, mutta myös muille hankkeeseen osallistuville.

Horisontti 2020 -puiteohjelman ja Verkkojen Eurooppa -välineen säännöt

Tilintarkastustuomioistuin on raportoinut aiemmin, että Horisontti 2020 -puiteohjelman rahoitussäännöt ovat yksinkertaisemmat kuin seitsemännennen tutkimuksen puiteohjelman säännöt. Henkilöstökuluja koskevat säännöt ovat silti edelleen vaikeat ymmärtää ja soveltaa. Tilintarkastustuomioistuimen ja komission tarkastukset vahvistavat tämän, sillä molemmissa on ilmennyt, että henkilöstökulujen virhetaso on jatkuvasti korkea.

Tilintarkastustuomioistuin havaitsi muissakin ohjelmissa väljiä ja tulkinnanvaraisia tukikelpoisuussääntöjä. Verkkojen Eurooppa -välineessä ei anneta ohjeistusta siitä, millaisia tositteita vaaditaan, että kulut katsotaan aiheutuneiksi. Kulujen on kuitenkin täytynyt aiheutua ennen kuin niitä voidaan pitää tukikelpoisina. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että sääntöjä olisi vielä yksinkertaistettava ja selkeytettävä, sillä se parantaisi varainhoitoa ja yhdenmukaistaisi edunsaajien kohtelua.

Laillisuutta ja sääntöjenmukaisuutta koskeva raportointi komissiossa

Tutkimuksen ja innovoinnin pääosaston, koulutuksen, nuorisoasioiden, urheilun ja kulttuurin pääosaston, koulutuksen, audiovisuaalialan ja kulttuurin toimeenpanoviraston sekä tutkimuksen toimeenpanoviraston vuotuisissa toimintakertomuksissa annettiin oikea arvio kyseisten pääosastojen ja virastojen varainhoidosta tilien perustana olevien toimien sääntöjenmukaisuuden osalta. Yleisesti ottaen toimintakertomuksissa esitetyt tiedot vahvistivat tilintarkastustuomioistuimen havainnot ja johtopäätökset. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi myös, että arvioitujen riskinalaisten määrien määrittelytapaa on yhdenmukaistettu edelleen tutkimus- ja innovointiohjelmaa toimeenpaneuvien komission yksiköiden välillä.

Tutkimuksen ja innovoinnin alalla tilintarkastustuomioistuin arvioi otanta- ja tarkastusmenetelmät, joihin komissio perustaa vuotuisen toimintakertomuksen laillisuus- ja sääntöjenmukaisuustiedot, sekä komission ja sen puolesta tarkastuksia toimittavien yksityisten tarkastusyriyten hallussa olevat tarkastusasiakirjat, joissa käsiteltiin seitsemättä tutkimuksen puiteohjelmaa, Horisontti 2020 -puiteohjelmaa ja Erasmus+-ohjelmaa.

Komission ja kansallisten toimistojen jälkitarkastusstrategiaan ja -menetelmiin Erasmus+-ohjelman osalta kohdistettu tilintarkastustuomioistuimen työ osoitti, että tarkastetut kansalliset toimistot ja viranomaiset olivat ottaneet käyttöön asianmukaiset valvontajärjestelmät. Kolmesta tarkastetusta tapauksesta kahdessa tilintarkastustuomioistuin havaitsi kuitenkin, että tarkastukset, jotka kansallisten viranomaisten valitsemat riippumattomat tarkastuselimet olivat toimittaneet, eivät olleet riittävän perusteellisia ja että tarkastusten dokumentointi oli puutteellista.

Yksityiset tarkastusyriykset eivät olleet kaikilta osin yhdenmukaistaneet seitsemänteen tutkimuksen puiteohjelmaan soveltamia tarkastusohjelmia.

Horisontti 2020 -puiteohjelmaan liittyvät tarkastusohjelmat olivat johdonmukaisia, mutta saatavilla ollut tarkastuksen dokumentointi ei ollut riittävää täysimääräisen arvioinnin tekoon. Tilintarkastustuomioistuimen arvio ei kattanut tarkastuksia komission puolesta tekeviä yksityisiä tarkastusyriyksiä, joten se ei myöskään voinut tehdä johtopäätöstä Horisontti 2020 -puiteohjelman jälkitarkastusten laadusta.

Tuloksellisuuden arviointi

Tilintarkastustuomioistuin arvioi, miten komissio raportoi otokseen poimittujen tutkimus- ja innovointihankkeiden tuloksellisuudesta. Useimmissa hankkeissa oli saavutettu odotetut tuotokset ja tulokset, mutta raportoitu edistys vastasi sovittuja tavoitteita joissakin tapauksissa vain osin tai raportoituja kuluja ei voitu pitää kohtuullisina hankkeen etenemiseen nähden. Lisäksi eräissä tapauksissa hankkeen tuotoksista ja tuloksista oli jaettu tietoa ainoastaan jonkin verran.

Tulot ja menoalat lähemmin tarkasteltuna

Suosituksat

Tilintarkastustuomioistuin suosittaa, että komissio

- o selkiyttää edelleen Horisontti 2020 -puiteohjelman henkilöstökuluihin liittyviä tukikelpoisuussääntöjä, tarkistaa henkilöstökulumenetelmät ja täydentää tiettyjä maakohtaisten huomioitavien seikkojen luetteloja
- o parantaa Verkkojen Eurooppa -ohjelman edunsaajien tietoisuutta tukikelpoisuussäännöistä erityisesti tekemällä selvän eron toteuttamiseen liittyvän hankintasopimuksen ja alihankintasopimuksen välille
- o puuttuu viipymättä komission sisäisen tarkastuksen osaston havaitsemiin puutteisiin, joita ilmenee koulutuksen, audiovisuaalialan ja kulttuurin toimeenpanoviraston Erasmus+-ohjelmaan liittyvien avustusten hallinnointiprosessissa sekä tutkimus- ja innovointihankkeiden seurannassa.

Haluatko lisätietoja? Tiedot kasvua ja työllisyyttä edistävään kilpailukykyyn liittyviä EU:n menoja koskevasta tarkastuksesta esitetään kokonaisuudessaan tilintarkastustuomioistuinten varainhoitovuoden 2017 vuosikertomuksen viidennessä luvussa.

Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio 8,0 miljardia euroa

Tarkastuskohteet

Monivuotisen rahoituskehityksen alaotsakkeen 1b – Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio (Koheesio) – varojen käyttö keskittyy EU:n eri jäsenvaltioiden ja alueiden välisten kehityserojen supistamiseen ja kaikkien alueiden kilpailukyvyyn vahvistamiseen. Koheesioalalla tarkastus kattoi vain 8,0 miljardin euron menot vuonna 2017. Syynä tähän oli se, että menoja hyväksyttiin vähän; luku on todennäköisesti huomattavasti suurempi vuonna 2018.

Menojen hallinnoinnista vastaa kaksi komission pääosastoa. Ensimmäinen näistä on alue- ja kaupunkipolitiikan pääosasto, joka valvoo pääasiassa Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ja koheesiorahaston täytäntöönpanoa. Sen osuus tarkastetusta perusjoukosta oli 65 prosenttia. Toinen on työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosasto, joka seuraa etenkin Euroopan sosiaalirahaston (ESR) täytäntöönpanoa. Sen osuus tarkastetusta perusjoukosta oli 35 prosenttia.

Komissio hallinnoi menoja yhdessä jäsenvaltioiden kanssa. Menojen hallinnointi kattaa niiden monivuotisten toimenpideohjelmien yhteisrahoituksen, joiden kautta hankkeita rahoitetaan.

Ensimmäistä kertaa tilintarkastustuomioistuimen tarkastus liittyi ohjelmakauden 2007–2013 loppumaksuihin ja kauden 2014–2020 selvitettyihin menoihin tarkistetun valvonta- ja varmennuskehityksen mukaisesti. Tarkistetun kehityksen vuoksi tilintarkastustuomioistuimen tarkastus kohdistui tänä vuonna tarkastusviranomaisten ja komission työhön. Tilintarkastustuomioistuin poimi tilastollisesti edustavan otoksen tapahtumista, jotka tarkastusviranomaiset olivat jo tutkineet, ja kävi läpi viranomaisten tekemän työn. Kun tilintarkastustuomioistuin yksilöi tapahtumissa puutteita, se toimitti lisäksi viranomaisten tekemän tarkastuksen edunsaajan tasolla uudelleen.

Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen tavoitteena oli vaikuttaa yleiseen tarkastuslausumaan ja arvioida uutta valvonta- ja varmennuskehystä sekä sen luotettavuutta. Tarkoituksena oli, että kehystä voitaisiin mahdollisesti hyödyntää jatkossa aiempaa enemmän ja että tätä varten yksilöidään, mitkä parannukset ovat vielä tarpeen.

Tarkastushavainnot

Onko menoalan virhetaso olennainen?

Kyllä

Arvioitu virhetaso¹:

3,0 prosenttia

(2016: 4,8 prosenttia)

¹ Arviossa on otettu huomioon 50 virhettä, jotka jäsenvaltioiden tarkastusviranomaiset olivat jo havainneet, sekä kaikkiaan 101 miljoonan euron oikaisut, jotka liittyvät kummankin kauden menoihin.

Tulot ja menoalat lähemmin tarkasteltuna

Tilintarkastustuomioistuimen havaitsemien virheiden määrä ja vaikutus viittaavat jatkuviin puutteisiin hallintoviranomaisten ilmoittamien menojen sääntöjenmukaisuudessa. Rahoitusvälineet vaikuttivat arvioituun virhetasoon eniten ja tukeen oikeuttamattomat kulut seuraavaksi eniten (ks. esimerkki).

Esimerkki: Tukeen oikeuttamattomia lainoja hyväksyttiin yhteisesti hallinnoitujen rahoitusvälineiden yhteydessä

EAKR:stä yhteisrahoitetut lainat on tarkoitettu ensisijaisesti (yli 50 prosenttia lainojen kokonaisarvosta) käytettäväksi pk-yritysten tukemiseen. Tilintarkastustuomioistuimen tarkastama rahoitusväline oli kuitenkin investoinut lähes 80 prosenttia lainojen hyväksytystä kokonaisarvosta yrityksiin, jotka eivät olleet pk-yrityksiä. Tarkastusviranomaisen ja komissio eivät havainneet tätä lainsäädännössä asetetun peruskelpoisuusvaatimuksen rikkomista.

Arvio tarkastusviranomaisten työstä

Tarkastusviranomaisten työ on olennainen osa uutta valvonta- ja varmennuskehystä, jolla varmistetaan koheesiomenojen sääntöjenmukaisuus. Siksi tilintarkastustuomioistuin painotti tänä vuonna aiempaa enemmän tarkastusviranomaisten työn keskeisten osatekijöiden tutkimista.

Käydessään läpi tarkastusviranomaisten työtä tilintarkastustuomioistuin havaitsi useissa tapauksissa puutteita, jotka heikentävät niiden raportoimien jäännösvirhetasojen luotettavuutta. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi puutteita tarkastusviranomaisten työn laajuudessa, laadussa ja dokumentoinnissa sekä viranomaisten otannan edustavuudessa. Komissio ei havainnut näitä ongelmia. Kaikkien tilintarkastustuomioistuimen tutkimien varmennus- ja päättämispakettien osalta tarkastusviranomaiset olivat ilmoittaneet jäännösvirhetasoksi alle kaksi prosenttia.

Koska tilintarkastustuomioistuin havaitsi kuitenkin muitakin virheitä, uudelleen laskettu taso oli yli kaksi prosenttia kuudessa tutkituista 12 varmennuspaketista kauden 2014–2020 osalta ja kolmessa tutkituista 10 päättämispaketista kauden 2007–2013 osalta.

Komission työ ja sen jäännösvirhetasoa koskeva raportointi vuotuisissa toimintakertomuksissa

Vuotuiset toimintakertomukset ovat tärkeä komission työkalu, jolla se raportoi, onko sillä kohtuullinen varmuus siitä, että käytössä olevilla valvontamenettelyillä varmistetaan menojen sääntöjenmukaisuus. Tarkistettu valvonta- ja varmennuskehys on suunniteltu varmistamaan, että jäännösvirhetasot pysyvät vuosittain kahden prosentin olennaisuusrajan alapuolella. Työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosasto ja alue- ja kaupunkipolitiikan pääosasto esittävät kuitenkin koheesioalan vuotuisissa toimintakertomuksissa riskinalaisten menojen osalta useita eri lukuja. Kertomuksissa esitetään muun muassa kunkin varmennuspaketin jäännösvirhetaso tilikaudelta, joka alkoi 1. heinäkuuta 2015 ja päättyi 30. kesäkuuta 2016. Tilintarkastustuomioistuimen näkemys on, että nämä tasot ovat ainoat, joista komissio saattoi saada tarvittavan varmuuden tarkastusviranomaisten työn ja oman sääntöjenmukaisuutta koskevan työnsä avulla.

Lisäksi tilien hyväksymiseen, yksittäisten jäännösvirhetasojen validointiin ja kokonaisjäännösvirhetason määrittämiseen liittyvää komission työtä olisi edelleen kehitettävä.

Tilintarkastustuomioistuimen työ osoittaa, että tilikauden 2015/2016 kokonaisjäännösvirhetasot on esitetty komission vuotuisissa toimintakertomuksissa todellista alhaisempina, eikä tilintarkastustuomioistuin voi toistaiseksi pitää niitä luotettavina.

Tuloksellisuuden arviointi

Ohjelmakautta 2014–2020 koskevien säännösten yhtenä päätavoitteena oli keskittyminen enemmän tuloksellisuuteen ja tuloksiin. Tilintarkastustuomioistuin arvioi 113 päätökseen saatua hanketta, ja sen työ osoitti, että toimenpideohjelman tuotostavoitteiden ja hankkeiden tuotostavoitteiden välillä on yleisesti ottaen selkeä yhteys. Jos tavoitteita oli asetettu, useimmat niistä raportoitiin ainakin osittain saavutetuiksi. Monissa tuloksellisuuden mittausjärjestelmissä ei kuitenkaan ole tulosindikaattoreita, joten hankkeen kokonaisvaikutusta toimenpideohjelman yksittäisiin tavoitteisiin on vaikea arvioida.

Suosituks

Tilintarkastustuomioistuin suosittelee, että komissio

- o varmistaa, että EIR:n hallinnoimien rahoitusvälineiden osalta tarkastusjärjestelyt ovat rahoituksen välittäjien kohdalla riittävät
- o ehdottaa vuoden 2020 jälkeiseen rahoituskehukseen lainsäädännöllisiä muutoksia, joilla suljettaisiin pois arvonnäköveron korvaaminen julkisille elimille EU:n varoista
- o korjaa puutteet, jotka tilintarkastustuomioistuin yksilöi tarkastuksissa, joita komissio kohdisti tarkastusviranomaisten työhön sääntöjenmukaisuuden tarkastustensa yhteydessä
- o puuttuu kauden 2014–2020 valvonta- ja varmennuskehystä alue- ja kaupunkipolitiikan pääosaston ja työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosaston vuotuisissa toimintakertomuksissa annettujen tietojen monimutkaisuuteen

Tulot ja menoalat lähemmin tarkasteltuna

- o huolehtii, että tarkastusjärjestelyjä muutetaan vuoden 2020 jälkeiseen sääntelykehykseen liittyviä rahoitusvälineitä koskevan ehdotuksen mukaisesti, jotta vain lopullisen edunsaajan tasolla todellisuudessa käytetyt varat otetaan huomioon jäännösvirhetasoa laskettaessa
- o esittää koheesioalan kokonaisjäännösvirhetason jokaiselta tilikaudelta
- o suorittaa riittäviä säännönmukaisuustarkastuksia johtopäätöksen tekemiseksi tarkastusviranomaisten työn vaikuttavuudesta ja kohtuullisen varmuuden saamiseksi menojen säännönmukaisuudesta viimeistään vuotuisissa toimintakertomuksissaan, jotka se julkaisee tilien hyväksymistä koskevaa vuotta seuraavana vuonna.

Haluatko lisätietoja? Tiedot taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen koheesion alaan liittyviä EU:n menoja koskevasta tarkastuksesta esitetään kokonaisuudessaan tilintarkastustuomioistuimen varainhoitovuoden 2017 vuosikertomuksen kuudennessa luvussa.

Luonnonvarat 56,5 miljardia euroa

Tarkastuskohteet

Menoala kattaa yhteisen maatalouspolitiikan (YMP), yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) ja osan ympäristö- ja ilmastotoimiin liittyvistä EU:n menoista. Luonnonvarojen alalla tarkastus kattoi 56,5 miljardin euron menot vuonna 2017.

YMP muodostaa EU:n maatalousmenojen perustan. Sille asetetaan EU:n lainsäädännössä seuraavat kolme yleistä tavoitetta:

- o elinkelpoinen ruoan tuotanto, jossa keskitytään maataloustuloon, maatalouden tuottavuuteen ja hintatason vakauteen
- o luonnonvarojen kestävä hoito ja ilmastotoimet, joissa keskitytään kasvihuonekaasupäästöihin, luonnon monimuotoisuuteen, maaperään ja veteen
- o tasapainoinen aluekehitys.

YMP:n menoja hallinnoidaan yhdessä jäsenvaltioiden kanssa. Näitä menoja ovat

- o Euroopan maatalouden tukirahaston (maataloustukirahasto) suorat tuet. Niiden osuus alan menoista on 74 prosenttia.
- o Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) menot. Rahastosta rahoitetaan yhdessä jäsenvaltioiden kanssa maaseudun kehittämistä koskevia ohjelmia, ja sen osuus alan menoista on 19 prosenttia.
- o Maataloustukirahaston markkinatoimenpiteet, joiden osuus menoista on viisi prosenttia.

YMP:n menot kanavoidaan noin 80 maksajaviraston kautta. Maksajavirastojen vastuulla on tarkastaa tukihakemusten tukikelpoisuus ja suorittaa maksut edunsaajille.

Myös yhteinen kalastuspolitiikka kuuluu komission ja jäsenvaltioiden yhteisen hallinnoinnin piiriin.

Komissio hallinnoi EU:n ympäristöpolitiikkaa keskitetysti. Ympäristöalan varainkäytössä tärkein väline on ympäristö- ja ilmastotoimien ohjelma (LIFE).

Tarkastushavainnot

Onko virhetaso olennainen?

Kyllä

Arvioitu virhetaso:

2,4 prosenttia

(2016: 2,5 prosenttia)

Komission ja jäsenvaltioiden viranomaisten soveltamat korjaavat toimenpiteet alensivat tilintarkastustuomioistuimen tämän vuosikertomuksen luvun osalta arvioimaa virhetasoa 1,1 prosenttiyksikköä. Merkittävä osa kvantitatiivisesti ilmaistavissa olevia virheitä sisältävistä tapahtumista oli kuitenkin sellaisia, joiden osalta kansallisilla viranomaisilla oli riittävästi tietoa voidakseen ehkäistä tai havaita ja korjata tapahtumissa esiintyvät virheet ennen kuin menot ilmoitettiin komissiolle. Jos kansalliset viranomaiset olisivat hyödyntäneet kaiken käytettävissään olevan tiedon virheiden korjaamiseen, arvioitu virhetaso olisi tämän vuosikertomuksen luvun osalta ollut 0,9 prosenttiyksikköä alhaisempi.

Suorien tukien virhetaso ei ollut olennainen

Suoran tuen yhteydessä tärkein muuttuja on maatalousmaan pinta-ala. Valvontajärjestelmien jatkuva parantuminen auttoi pitämään virhetason alle kahden prosentin olennaisuusrajan vuonna 2017.

“Viherryttämistukea” myönnetään viljelijöille, jotka ottavat käyttöön ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisia käytäntöjä. Osana suorittamaansa 121:n suoraa tukea koskevan maksun testausta tilintarkastustuomioistuin teki tarkastuskäynnin 35:n viherryttämistukea saavan edunsaajan luo. Vain yhdessä tapauksessa havaittiin, että viherryttämiskaavoja oli selvästi jätetty noudattamatta. Kuten tilintarkastustuomioistuin on aiemmin todennut, viherryttämiskaavoja ovat varsin lieviä ja vastaavat paljolti tavanomaisia viljelykäytäntöjä. Lisätietoja annetaan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa nro 21/2017 ”Viherryttäminen: monimutkaisempi tulotukijärjestelmä ei ole vielä ympäristön kannalta vaikuttava”.

Maaseudun kehittäminen, markkinatoimenpiteet, ympäristö, ilmastotoimet ja kalastus

Näiden menoalojen virhetaso on edelleen korkea.

Pääasialliset virhelähteet olivat tukikelpoisuusehtojen noudattamatta jättäminen, virheellisten pinta-ala tai eläinten lukumäärää koskevien tietojen antaminen sekä se, että edunsaajat eivät täyttäneet maatalouden ympäristösitoumuksia (ks. esimerkki).

Esimerkkitapaus: Edunsaaja ei täyttänyt maatalouden ympäristösitoumuksiaan

Tilintarkastustuomioistuin tutki tapauksen, jossa viljelijä sai tukea toimenpiteestä, jonka tavoitteena on tehdä viljelyyn ja kasteluun liittyvistä menetelmistä ympäristön kannalta mahdollisimman suotuisia. Saadakseen tukea edunsaajan oli sitouduttava istuttamaan osalle tilan maa-alasta tiettyjä kasveja, vähentämään kemiallisten lannoitteiden ja kasteluveden käyttöä sekä pitämään kirjaa viljelystä ja kastelusta. Tarkastuksessa kävi ilmi, että edunsaaja ei ollut täyttänyt mitään näistä sitoumuksista. Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuskäynnin jälkeen maksajavirasto aloitti tuen takaisinperinnän.

Laillisuutta ja sääntöjenmukaisuutta koskeva raportointi maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosastossa

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosaston vuotuisessa toimintakertomuksessaan vuodelta 2017 esittämät mukautetut virhetasot, jotka koskevat luonnonvarojen alan keskeisiä menoaloja, noudattelevat tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen johtopäätöstä. Sen mukaan luonnonvarojen alan menojen kokonaisvirhetaso oli olennainen, kun taas maataloustukirahaston suorien tukien järjestelmien, jotka vastaavat 74:ää prosenttia tämän monivuotisen rahoituskehiksen otsakkeen varainkäytöstä, virhetaso ei ollut olennainen.

Jäsenvaltioiden todentamisviranomaisten on vuodesta 2015 lähtien täytynyt antaa lausuntoja maksajavirastojen menojen laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta. Komissio hyödyntää todentamisviranomaisten työtä YMP:n menoihin sovellettavan varmennusmallin yhteydessä. Maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosasto ottaa niiden työn huomioon tehdessään laskelmia keskeisten menoalojen mukautetuista virhetasoista. Lisäparannukset ovat kuitenkin tarpeen, mikäli komissio aikoo saavuttaa tavoitteensa, jonka mukaan se perustaisi yhteisen maatalouspolitiikan menojen sääntöjenmukaisuutta koskevan varmuutensa ensisijaisesti todentamisviranomaisten työhön.

Tuloksellisuuden arviointi

Paikkatietoanalyysiin perustuva tukihakemuslomake on verkkolomake, jonka avulla viljelijät voivat täyttää maksajavirastojen käsiteltäviksi pinta-alaan perustuvia tukia koskevat hakemuksensa verkossa. Maksajavirastojen on mahdollistettava paikkatietoanalyysiin perustuvien tukihakemusten tekeminen kaikille pinta-alaan perustuvien tukien edunsaajille vuoteen 2018 mennessä.

Tilintarkastustuomioistuin teki tarkastuskäynnin yli sadalle tilalle tutkiakseen hakulomakkeen käyttöä ja osoitti 24 maksajavirastolle sen käyttöönottoa koskevan kyselyn. Suurin osa tilintarkastustuomioistuimen tarkastuskäyntien kohteina olleista pinta-alaan perustuvien tukien hakijoista oli jo käyttänyt paikkatietoanalyysiin perustuvaa tukihakemuslomaketta, minkä ansiosta useimmiten virheet vähenivät ja aikaa säästy. Haastatelluista viljelijöistä 23 prosenttia toimitti kuitenkin yhä hakemuksensa muutoin kuin paikkatietoanalyysiin perustuvaa tukihakemuslomaketta käyttäen.

Tulot ja menoalat lähemmin tarkasteltuna

Tilintarkastustuomioistui arvioi 29 maaseudun kehittämiseen liittyvän investointihankkeen tuloksellisuuden. Tukikelpoisuusehdot vastasivat yleensä maaseudun kehittämissuunnitelmien prioriteetteja ja valintamenettelyt olivat asianmukaisia. Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuskäyntien kohteina olleet edunsaajat olivat pääsääntöisesti toteuttaneet otokseen valitut maaseudun kehittämisen investointihankkeet suunnitellusti, ja jäsenvaltiot olivat tarkastaneet, että kustannukset ovat kohtuulliset. Yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen käyttö oli jäsenvaltioissa kuitenkin hyvin vähäistä.

Suosituks

Tilintarkastustuomioistuin suosittelee, että komissio

- arvioi niiden toimien vaikuttavuutta, joilla jäsenvaltiot ovat pyrkineet korjaamaan markkinatoimenpiteisiin ja maaseudun kehittämistä koskeviin maksuihin liittyvien virheiden syitä, ja antaa tarvittaessa lisäohjeita
- tutkii tarkemmin todentamisviranomaisten tapahtumatarkastusten laatua
- tarkastaa, toteuttavatko jäsenvaltioiden viranomaiset korjaavia toimia, jos komissio on todennut, että se ei voi miltään osin tai voi vain osittain luottaa todentamisviranomaisen työhön
- seuraa maksajavirastojen edistymistä niiden viljelijöiden tukemisessa, jotka eivät vielä käytä paikkatietoanalyysiin perustuvaa tukihakemuslomaketta, ja edistää hyviä käytäntöjä, jotta uudesta järjestelmästä olisi mahdollisimman paljon hyötyä ja se otettaisiin kaikilta osiltaan käyttöön ennen säädettyjen määräaikojen päättymistä.

Haluatko lisätietoja? Tiedot luonnonvaroihin liittyviä EU:n menoja koskevasta tarkastuksesta esitetään kokonaisuudessaan tilintarkastustuomioistuimen varainhoitovuoden 2017 vuosikertomuksen seitsemännessä luvussa.

Turvallisuus ja kansalaisuus 2,7 miljardia euroa

Tarkastuskohteet

Menoala kattaa erityyppisiä toimintapolitiikkoja, joiden yhteisenä tavoitteena on lujittaa ” EU:n kansalaisuuden” käsitettä luomalla vapauden, oikeuden ja turvallisuuden alue, jolla ei ole sisäisiä rajoja.

Turvallisuuden ja kansalaisuuden alalla tarkastus katsoi 2,7 miljardin euron menot vuonna 2017. Varat käytetään rajavalvontaan, maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaan, oikeus- ja sisäasioiden alaan, julkiseen terveydenhuoltoon, kuluttajansuojaan, kulttuuriin, nuorisoalaan, tiedotukseen sekä kansalaisten kanssa käytävään vuoropuheluun. Kyse on suhteellisen pienestä mutta kasvavasta osasta EU:n talousarviosta (vuonna 2017 noin kaksi prosenttia).

Huomattava osa varoista käytetään 12 erillisviraston kautta. Tilintarkastustuomioistuin raportoi näistä erikseen erityisvuosikertomuksissa.

Maahanmuutto- ja turvallisuusalan toimia toteutetaan suurelta osin jäsenvaltioiden ja komission yhteishallinnoinnin puitteissa. Alan osuus kyseisistä menoista on 45 prosenttia. Tärkeimmät otsakkeeseen liittyvät rahastot ovat

- o turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto (AMIF), jonka tavoitteena on edistää muuttovirtojen tehokasta hallinnointia sekä kehittää EU:lle yhteinen lähestymistapa turvapaikka- ja maahanmuuttokysymyksiin
- o sisäisen turvallisuuden rahasto (ISF), jonka tarkoituksena on saavuttaa korkea turvallisuuden taso EU:ssa.

Rahastot aloittivat toimintansa vuonna 2014, jolloin ne korvasivat SOLID-yleisohjelman (yhteisvastuuta ja maahanmuuttovirtojen hallintaa koskeva yleisohjelma). Niiden toiminta jatkuu vuoteen 2020 saakka.

Tarkastukseen valittujen järjestelmien lisäksi tilintarkastustuomioistuin tutki vähäisen määrän tapahtumia menoalan keskeisten toimintapolitiikkojen osalta.

Otoksen koon vuoksi tilintarkastustuomioistuin ei voi tehdä laskelmia turvallisuuden ja kansalaisuuden alan edustavasta virhetasosta siten kuin se on tehnyt muilla menoaloilla.

Tulot ja menoalat lähemmin tarkasteltuna

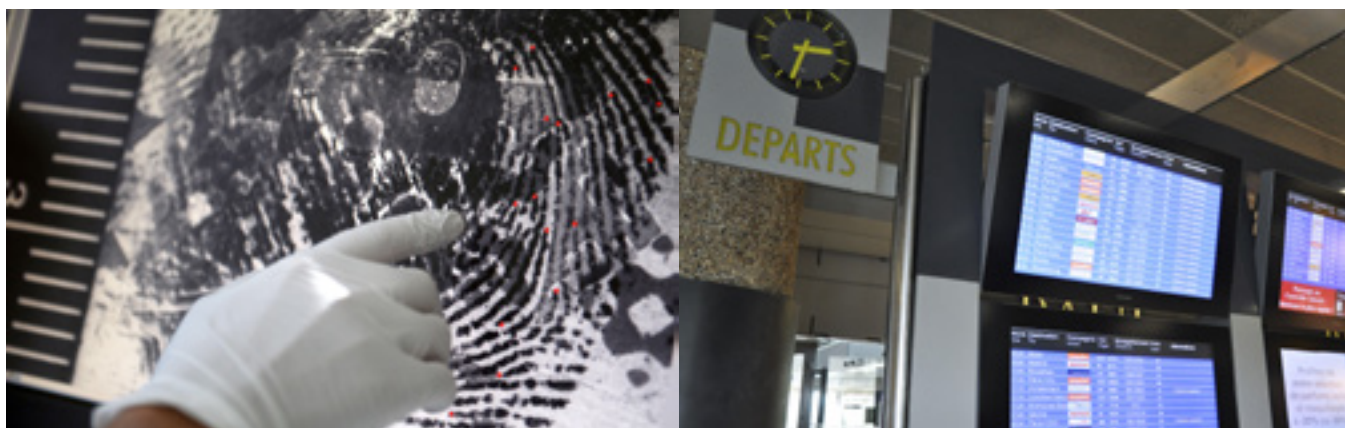
Tarkastushavainnot

Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksessa ilmeni epä johdonmukaisuuksia tavassa, jolla jäsenvaltiot käsittelivät julkisten elinten ilmoittaman arvonlisäveron tukikelpoisuutta. Tämä heikentää EU:n varainkäytön moitteettomuutta. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi myös, että vuoden 2017 tileihin sovellettujen AMIF- ja ISF rahastoja koskevien raportointivaatimusten takia komissio ei saa kaikkia taloudellisia tietoja, jotka se tarvitsee valvontaa varten.

Suosituksset

Tilintarkastustuomioistuin suosittaa, että komissio

- o opastaa jäsenvaltioita käyttämään EU:n varoja moitteettoman varainhoidon periaatteita noudattaen. Erityisesti AMIF- ja ISF-rahastojen täytäntöönpano-ohjeissa olisi täsmennettävä, että julkisten elinten toteuttaessa EU:n toimia EU:n osarahoitus ei saa olla suurempi kuin tukikelpoiset menot yhteensä ilman arvonlisäveroa
- o edellyttää, että jäsenvaltiot jaottelevat AMIF- ja ISF-rahastojen kansallisten ohjelmien tilinpäätöksissä raportoimansa määrät sen mukaan, onko kyse takaisinperinnästä, ennakkomaksuista vai tosiasiaa aiheutuneista kuluista, ja raportoi vuotuisessa toimintakertomuksessaan vuodesta 2018 alkaen tosiasialliset menot rahastoittain.

Haluatko lisätietoja? Tiedot turvallisuuteen ja kansalaisuuteen liittyviä EU:n menoja koskevasta tarkastuksesta esitetään kokonaisuudessaan tilintarkastustuomioistuimen varainhoitovuoden 2017 vuosikertomuksen kahdeksannessa luvussa.

Globaali Eurooppa 8,2 miljardia euroa

Tarkastuskohteet

Tämä menoala sisältää menot, jotka liittyvät ulkopoliittikkaan, EU:n ehdokasvaltioille ja mahdollisille ehdokasvaltioille annettavaan tukeen sekä kehitysmaille ja naapurimaille annettavaan kehitysapuun ja humanitaariseen apuun (menoala ei kata Euroopan kehitysrahastoja – ks. sivut 43–45).

Globaalin Euroopan alalla tarkastus kattoi 8,2 miljardia euroa vuonna 2017. Varat oli käytetty yli 150 maassa. Menoja hallinnoivat suoraan useat komission pääosastot (joko Brysselissä sijaitsevasta päätoimipaikasta tai tuensaajamaissa sijaitsevista EU:n edustustoista käsin) taikka välillisesti edunsaajamaat tai kansainväliset järjestöt. Hallinnoinnissa sovelletaan lukuisia erilaisia yhteistyövälineitä ja avunantomenetelmiä.

Otos oli kooltaan pieni, joten tilintarkastustuomioistuin ei voi tehdä laskelmia globaalin Euroopan alan edustavasta virhetasosta siten kuin se on tehnyt muilla menoaloilla.

Tarkastushavainnot

Komissiolla on laaja liikkumavara, kun se arvioi, täyttyvätkö tukikelpoisuusehdot avunsaajamaiden yleisiin talousarvioihin maksettujen EU:n rahoitusosuuksien (talousarviotuen) kohdalla. Varojen väärinkäyttöön kansallisella tasolla johtavat varainhoidon puutteet eivät näy virheinä tilintarkastustuomioistuimen toimittamassa tarkastuksessa. Tämä pätee myös niihin EU:n varoihin, jotka sulautetaan yhteen muiden kansainvälisten rahoittajien rahoitusosuuksien kanssa ja joita ei ole kohdennettu tiettyihin menoeriin. Tällaisissa tapauksissa kulujen katsotaan olevan EU:n sääntöjen mukaisesti tukikelpoisia, kunhan koottuun määrään sisältyy tukikelpoisia menoja määrä, joka riittää kattamaan EU:n rahoituksen.

Tilintarkastustuomioistuimen tapahtumatestatus osoitti, että komission järjestelmissä oli valvontapuutteita, jotka vaikuttavat edunsaajien toteuttamiin ("toisen tason") hankintamenettelyihin, ja että EU:n rahoittamiin hankkeisiin paikan päälle lähetettyjen twinning-neuvonantajien palkkojen korvaaminen oli puutteellista.

Säännönmukaisuusraportointi naapuruuspolitiikan ja laajentumisneuvottelujen pääosastossa

Kuten aiempinakin vuosina, naapuruuspolitiikan ja laajentumisneuvottelujen pääosasto on pyrkinyt vähentämään maksuvirheitä teettämällä selvityksen, jossa arvioidaan alan menojen jäännösvirhetaso. Selvityksestä aiempina vuosina tekemiensä arviointien tapaan tilintarkastustuomioistuin totesi menetelmät yleisesti ottaen käyttötarkoitusta vastaaviksi ja vaikuttaviksi. Se yksilöi kuitenkin useita parannettavia osa-alueita, joita ovat muun muassa perusjoukon osittaminen riskin perusteella, toimeksisaajalle yksittäisten tapahtumien arvioidun virhetason osalta annettu harkintavalta sekä huomiotta jätetyt virheet.

Kun tilintarkastustuomioistuin kävi läpi naapuruuspolitiikan ja laajentumisneuvottelujen pääosaston toimintakertomusta vuodelta 2017, se pani merkille, että pääosasto oli toteuttanut huomattavia toimia ottaakseen huomioon tilintarkastustuomioistuimen suositukset, jotka koskivat oikaisukapasiteetin yliarvioimista, ja oli ottanut perintämääräysten analysoinnissa käyttöön varovaisen arviointitavan.

Tuloksellisuuden arviointi

Tilintarkastustuomioistuin tarkasti sääntöjenmukaisuuden lisäksi tuloksellisuuteen liittyviä näkökohtia seitsemän päätökseen saadun hankkeen osalta. Kaikissa tutkituissa hankkeissa oli määritetty selkeät ja relevantit tuloksellisuusindikaattorit. Hankkeiden looginen viitekehys oli hyvin jäsenneily, ja tuotostavoitteet oli määritetty realistisiksi. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi kuitenkin hankkeiden toteutustavassa useita ongelmakohtia. Ongelmat heikensivät hankkeiden tuloksellisuutta (ks. esimerkki).

Esimerkkitapaus: Tuloksellisuusongelmia tarkastuskäynnin kohteena olleissa hankkeissa

Tilintarkastustuomioistuin tutki kaksi tapausta, joissa tarvikkeiden kuljettaminen oli paljon kalliimpaa kuin itse tarvikkeet. Ensimmäisessä tapauksessa 78 000 euron arvoisten tavaroiden kuljettaminen maksoi 152 000 euroa. Toisessa tapauksessa 70 150 euron arvoisten hyödykkeiden kuljetuksesta maksettiin 131 500 euroa.

Suosituksset

Tilintarkastustuomioistuin suosittaa, että komissio

- o antaa seuraavan jäännösvirhetasoa koskevan selvityksen ulkoiselle toimeksisaajalle tarkemmat ohjeet edunsaajien toteuttamien hankintamenettelyjen tarkastamista varten
- o osittaa seuraavan jäännösvirhetasoa koskevan selvityksen perusjoukon hankkeiden toimintariskin perusteella siten, että suoraan hallinnoituja avustuksia painotetaan enemmän ja talousarviotukeen liittyviä tapahtumia vähemmän
- o tuo seuraavassa vuotuisessa toimintakertomuksessa esiin, mitä rajoitteita jäännösvirhetasoa koskevaan selvitykseen liittyy
- o tarkistaa välillisen hallinnoinnin alaisuudessa toteutettujen hankkeiden edunsaajille annettuja nykyisiä ohjeita, jotta suunnitellut toimet pannaan täytäntöön ripeästi ja hanketuotoksia hyödynnetään tosiasiallisesti niin, että rahalle saadaan paras vastine.

Haluatko lisätietoja? Tiedot globaaliin Eurooppaan liittyviä EU:n menoja koskevasta tarkastuksesta esitetään kokonaisuudessaan tilintarkastustuomioistuinten varainhoitovuoden 2017 vuosikertomuksen yhdeksännessä luvussa.

Tulot ja menoalat lähemmin tarkasteltuna

Hallinto

9,7 miljardia euroa

Tarkastuskohteet

Tarkastus kattoi seuraavien EU:n toimielinten ja muiden elinten hallinnolliset menot: Euroopan parlamentti, Eurooppa-neuvosto ja Euroopan unionin neuvosto, Euroopan komissio, Euroopan unionin tuomioistuin, Euroopan tilintarkastustuomioistuin, Euroopan talous- ja sosiaalikomitea, Euroopan alueiden komitea, Euroopan oikeusasiamies, Euroopan tietosuojavaltuutettu ja Euroopan ulkosuhdehallinto.

EU:n toimielinten ja muiden elinten osalta tarkastus kattoi 9,7 miljardin euron menot vuonna 2017. Määrä koostuu henkilöstömenoista (noin 60 prosenttia kokonaismäärästä) sekä kiinteistöihin, laitteisiin, energiaan, viestintään ja tietotekniikkaan liittyvistä menoista.

Tilintarkastustuomioistuimen toimittamien EU:n virastojen, muiden hajautettujen elinten ja Eurooppa-koulujen tarkastusten tuloksista raportoidaan erikseen julkaistavissa erityisvuosikertomuksissa sekä tarkastuksista laaditussa konsolidoidussa yhteenvedossa.

Tilintarkastustuomioistuimen tilinpäätöksen tarkastaa ulkoinen tarkastaja, ja tarkastuskertomus julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja tilintarkastustuomioistuimen sivustolla.

Tarkastushavainnot

Onko virhetaso olennainen?

Ei

Arvioitu virhetaso:

0,5 prosenttia

(2016: 0,2 prosenttia)

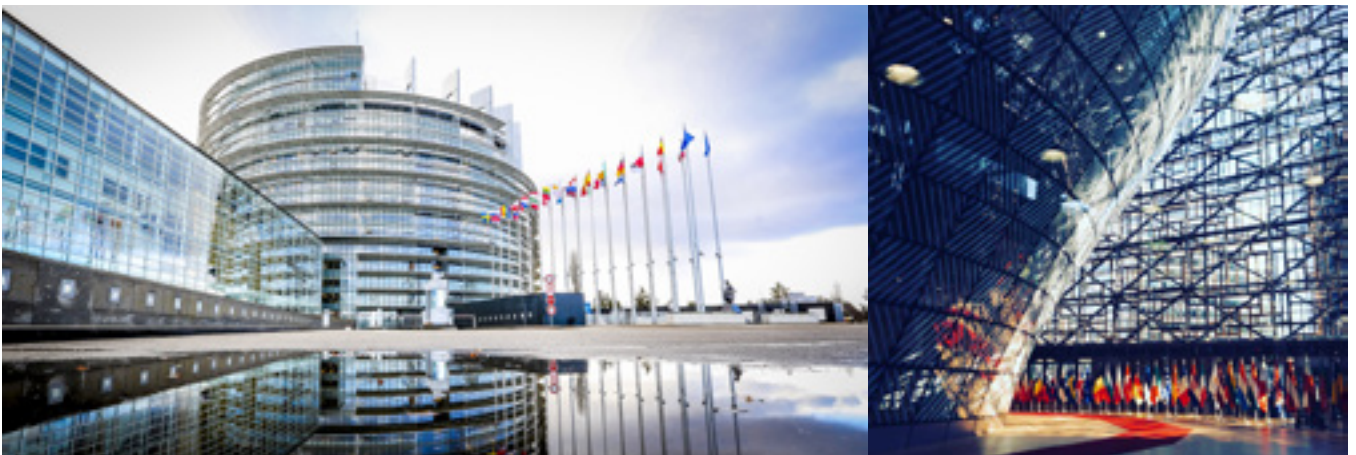
Järjestelmien tarkastuksissa ei havaittu kokonaisuuden kannalta merkittäviä puutteita. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi kuitenkin alueita, joilla on parantamisen varaa. Parannuskohteita käsitellään jäljempänä olevissa suosituksissa.

Suosituksset

Tilintarkastustuomioistuin suosittaa, että parlamentti

- o parantaa varainhoitoasetusta tarkistaessaan hankintamenettelyjen valinta- ja myöntämisperusteista annettavaa ohjeistusta
- o vahvistaa vierailijaryhmien menoilmoitusmenettelyä, kun vierailijaryhmien vastaanottamista koskevia sääntöjä seuraavan kerran tarkistetaan.

Tilintarkastustuomioistuin suosittelee myös, että komissio parantaa mahdollisimman pian lakisääteisten perhe-etuuksien hallintajärjestelmäänsä.

Haluatko lisätietoja? Tiedot EU:n hallintomenoja koskevasta tarkastuksesta esitetään kokonaisuudessaan tilintarkastustuomioistuimen varainhoitovuoden 2017 vuosikertomuksen kymmenennessä luvussa.

Euroopan kehitysrahastot 3,5 miljardia euroa

Tarkastuskohteet

EU tukee Euroopan kehitysrahastojen (EKR:t) kautta Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden (AKT-valtiot) sekä merentakaisen maiden ja alueiden kanssa tehtävää kehitysyhteistyötä. EKR:n meno- ja yhteistyövälineiden avulla pyritään poistamaan köyhyys sekä edistämään kestävästä kehityksestä ja AKT-valtioiden sekä merentakaisen maiden ja alueiden integroitumista maailmantalouteen.

Euroopan kehitysrahastojen osalta tarkastus kattoi 3,5 miljardin euron menot vuonna 2017. EU:n jäsenvaltiot rahoittavat EKR:t, joista joko myönnetään rahoitusta yksittäisille hankkeille tai annetaan talousarviotukea (rahoitusosuus maksetaan maan yleiseen talousarvioon tai alakohtaiseen talousarvioon). Jokaista EKR:a säännellään rahaston oman varainhoitoasetuksen avulla.

EKR:ja hallinnoidaan EU:n talousarvion ulkopuolella. Hallinnoinnista vastaavat (suurimmaksi osaksi) Euroopan komissio ja myös Euroopan investointipankki.

Tarkastushavainnot

EKR:jen tilien luotettavuus:

Varanhoitovuoden 2017 tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EKR:jen taloudellisesta asemasta sekä toimien tuloksista, rahavirroista ja nettovarallisuuden muutoksista.

Onko EKR:jen tulojen virhetaso olennainen?

Ei

Onko EKR:jen maksujen virhetaso olennainen?

Kyllä

Arvioitu virhetaso:

4,5 prosenttia

(2016: 3,3 prosenttia)

Samoin kuin globaalissa Euroopan alan yhteydessä, komissiolla on huomattava liikkumavara, kun se arvioi tukikelpoisuusehtojen täyttymistä, eikä EU-varojen väärinkäyttö kansallisella tasolla välttämättä näy virheinä tilintarkastustuomioistuimen toimittamassa tarkastuksessa. Tämä pätee myös niihin EU:n varoihin, jotka sulautetaan yhteen muiden kansainvälisten rahoittajien rahoitusosuuksien kanssa ja joita ei ole kohdennettu tiettyihin menoeriin. Tällaisissa tapauksissa kulujen katsotaan olevan EU:n sääntöjen mukaisesti tukikelpoisia, kunhan koottuun määrään sisältyy tukikelpoisia menoja määrä, joka riittää kattamaan EU:n rahoituksen.

EKR:jen kokonaisvirhetasosta 42 prosenttia johtui menoista, jotka eivät olleet aiheutuneet (ks. esimerkki jäljempänä). Muita merkittäviä virhetyyppejä ovat muun muassa olennaisten tositteiden puuttuminen ja hankintasääntöjen noudattamatta jättäminen.

Esimerkkitapaus: Menot eivät olleet aiheutuneet

Tilintarkastustuomioistuin tutki luonnonvarojen hallintaa koskevan hankkeen ja havaitsi, että komissio oli virheellisesti korvannut kaksi miljoonaa euroa enemmän kuin toteuttamisesta vastaava kumppani oli ilmoittanut menoiksi. Kun tilintarkastustuomioistuin tutki yksittäisiä menoeriä, se havaitsi, että kolme niistä oli virheellisiä, koska ilmoitettu summa ei ollut todellisuudessa aiheutunut kokonaan.

Monet kvantitatiivisesti ilmaistavissa olevia virheitä sisältävistä tapahtumista olivat sellaisia, joiden osalta komissiolla oli käytettävissään riittävästi tietoa niin, että se olisi voinut ehkäistä tai havaita ja korjata virheet. Jos komissio olisi asianmukaisesti hyödyntänyt kaiken käytettävissään olevan tiedon, EKR:jen menojen arvioitu virhetaso olisi ollut 2,8 prosenttia.

Säännönmukaisuusraportointi kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosastossa

Kuten aiempinakin vuosina, kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosasto on pyrkinyt vähentämään maksuvirheitä teettämällä selvityksen, jossa arvioidaan alan menojen jäännösvirhetaso.

Vuoden 2017 jäännösvirhetasoa koskevan selvityksen yhteydessä 67:ää prosenttia tapahtumista ei tarkastettu yksittäin, koska aiempaan tarkastustyöhön luotettiin – virheellisesti tai ilman asianmukaista perustetta – kaikilta osin. Tästä syystä ja havaitsemiensa virheiden vuoksi tilintarkastustuomioistuin toteaa, että varainhoitovuoden 2017 tuloksia ei voida verrata aiempien vuosien tuloksiin. Tämä vaikuttaa jäännösvirhetasoon. Komissio ei seurannut jäännösvirhetasoa koskevasta selvityksestä vastaavan toimeksisajaan suorittamaa työtä asianmukaisesti eikä siksi voinut estää ongelmien ilmaantumista.

Kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosaston vuoden 2017 toimintakertomukseen sisältyi ainoastaan varauma, joka liittyi suoran hallinnon piiriin kuuluviin avustuksiin. Varauma perustui jäännösvirhetasoa koskevan selvityksen tuloksiin. Jos jäännösvirhetasoa koskevassa selvityksessä olisi noudatettu samaa varovaista lähestymistapaa kuin aiempina vuosina, selvityksen lopputulos ja siten tarkastuslausuma olisivat todennäköisesti olleet erilaiset.

Tulot ja menoalat lähemmin tarkasteltuna

Kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosaston valvontajärjestelmä perustuu ennakkotarkastuksiin, jotka toimitetaan ennen kuin edunsaajien ilmoittamat menot korvataan. Havaittujen virheiden esiintyvyys osoittaa tänäkin vuonna, että tarkastuksissa on puutteita. Virheitä esiintyi myös lopullisissa kuluilmoituksissa, joihin oli kohdistettu ulkoisia ennakkotarkastuksia ja menotarkastuksia.

Suosituksset

Tilintarkastustuomioistuin suosittaa, että komissio

- o seuraa tiiviisti jäännösvirhetasoa koskevan selvityksen laatimista etenkin varmistaakseen, että tilanteissa, joissa aiempaan tarkastustyöhön luotetaan täydellisesti, noudatetaan voimassa olevia menetelmiä ja esitetään asianmukaiset perustelut
- o julkaisee jälleen vuotuisessa toimintakertomuksessa jäännösvirhetasoa koskevan selvityksen rajoitteet, sillä selvityksessä oletetaan, että virheitä ei esiinny tarkastamatta olevassa perusjoukossa
- o ryhtyy ratkaiseviin toimiin pannaakseen täytäntöön menojen hyväksyntää koskevat ohjeet liiallisten kirjanpidollisten selvitysten välttämiseksi
- o hyväksyy toimenpiteet, joilla varmistetaan, että vain aiheutuneet kulut todennetaan Afrikan infrastruktuurirahaston tapahtumiin liittyvinä menoina
- o ottaa mukaan indikaattorin, jolla seurataan erityisrahastoille osoitettujen ennakkomaksujen ikää
- o ehdottaa osana tämänhetkisiä Cotonoun jälkeisiä selvityksiä tarkoituksenmukaista ratkaisua EKR:jen talousarvion ja tilivelvollisuuteen liittyviin epäjohtonmukaisuuksiin.

Haluatko lisätietoja? Tiedot Euroopan kehitysrahastoja koskevasta tarkastuksesta esitetään kokonaisuudessaan tilintarkastustuomioistuimen varainhoitovuoden 2017 vuosikertomuksessa, joka koskee kahdeksannesta, yhdeksännestä, kymmenennestä ja yhdennestätoista Euroopan kehitysrahastosta rahoitettuja toimia.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin ja sen toiminta

Euroopan tilintarkastustuomioistuin on riippumaton Euroopan unionin ulkoinen tarkastaja. Tilintarkastustuomioistuin sijaitsee Luxemburgissa, ja siellä työskentelee tarkastus- tai tukitehtävissä noin 900 henkilöä, jotka edustavat kaikkia EU:n kansallisuuksia.

Sen tehtävänä on kehittää osaltaan EU:n varainhoitoa, edistää tilivelvollisuutta ja avoimuutta sekä toimia EU:n kansalaisten taloudellisten etujen riippumattomana valvojana.

Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuskertomukset ja -lausunnot muodostavat olennaisen osan EU:n tilivelvollisuusketjua. Niiden avulla pidetään tilivelvollisina EU:n toimintapolitiikkojen ja ohjelmien täytäntöönpanosta vastaavia tahoja eli komissiota, muita EU:n toimielimiä ja elimiä sekä jäsenvaltioiden viranomaisia.

Tilintarkastustuomioistuin varoittaa riskeistä, antaa varmuuden, tuo esiin puutteita ja hyviä käytäntöjä sekä opastaa EU:n päätöksentekijöitä ja lainsäätäjiä EU:n toimintalinjojen ja ohjelmien hallinnon parantamisessa. Tilintarkastustuomioistuin varmistaa työllään, että EU:n kansalaiset tietävät, miten heidän rahojaan käytetään.

Tuotokset

Tilintarkastustuomioistuin laatii seuraavia asiakirjoja:

- o **vuosikertomukset**, joissa esitetään pääasiassa EU:n talousarviota ja Euroopan kehitysrahastoja koskevien tilintarkastusten ja säännönmukaisuuden tarkastusten tulokset sekä talousarviohallintoon ja tuloksellisuuteen liittyviä näkökohtia
- o **erityiskertomukset**, joissa esitetään tulokset tarkastuksista, joiden kohteet on valittu eri menoaloilta tai toimintaloikoilta, tai käsitellään talousarvioon tai hallintoon liittyviä kysymyksiä
- o **erityisvuosikertomukset** EU:n virastoista, hajautetuista elimistä ja yhteisyrityksistä
- o **lausunnot** uudesta tai päivitetystä lainsäädännöstä, jolla on huomattavaa vaikutusta varainhoitoon; lausuntoja annetaan muiden toimielinten pyynnöstä tai tilintarkastustuomioistuimen omasta aloitteesta
- o **yleisluonteisiin tarkastuksiin perustuvat julkaisut**, kuten
 - **yleiskatsaukset**, jotka ovat kuvailevia analyttisiä asiakirjoja monitahoisista laaja-alaisista toimintaloikoista tai hallinnon aloista; tilintarkastustuomioistuin laatii yleiskatsaukset tietyltä alalta kartuttamansa kokemuksen ja osaamisen pohjalta, usein monialaisesta näkökulmasta
 - **aihekohtaiset katsaukset**, jotka ovat luonteeltaan samankaltaisia kuin yleiskatsaukset mutta aiheeltaan kohdennetumpia
 - **nopeat tilannearviot**, joissa tuodaan esiin erittäin rajattua aihetta tai ongelmaa koskevat tosiseikat; tarvittaessa niihin voi sisältyä analyysi, joka auttaa tosiseikkojen ymmärtämisessä.

Yhteenvedo tarkastuslausumaa koskevasta tarkastustavasta

Tarkastuslausuman lausunnot perustuvat objektiiviseen evidenssiin, joka on saatu kansainvälisten tarkastusstandardien mukaisesti toimitettujen tarkastusten yhteydessä.

Kuten tilintarkastustuomioistuimen strategiassa vuosiksi 2018–2020 tuodaan esiin, se aikoo soveltaa varmentavaa tarkastustapaa koko tarkastuslausumassaan. Tämä merkitsee, että tilintarkastustuomioistuin perustaa tarkastuslausuntonsa komission (johdon) antamaan vahvistuslausumaan. Kuvattua menettelytapaa on sovellettu tilien luotettavuutta koskevaan tilintarkastustuomioistuimen työhön vuodesta 1994 alkaen. Tänä vuonna tilintarkastustuomioistuin laajensi koeluontoisesti tämän tarkastustavan soveltamista EU:n menoihin taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen koheesion alalla.

Tilien luotettavuus

Ovatko EU:n tilinpäätöksessä esitetyt tiedot täydellisiä ja oikeellisia?

Komission pääosastot vievät joka vuosi kirjanpitoon satoja tuhansia kirjauksia. Kirjauksissa esitetään tietoja, jotka on saatu useista eri lähteistä (muun muassa jäsenvaltioilta). Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa, toimivatko kirjanpito prosessit asianmukaisesti ja ovatko niiden tuloksena saadut kirjanpitotiedot täydellisiä ja oikein kirjattuja ja onko ne esitetty asianmukaisesti EU:n tilinpäätöksessä. Tilien luotettavuuden osalta tilintarkastustuomioistuin on soveltanut varmentavaa tarkastustapaa vuonna 1994 antamastaan ensimmäisestä lausunnosta lähtien.

- Kirjanpitojärjestelmän arvioinnilla varmistetaan, että järjestelmä antaa hyvän perustan luotettavien tietojen tuottamiselle.
- Keskeisten kirjanpitomenettelyjen tarkastamisella varmistetaan, että menettelyt toimivat asianmukaisesti.
- Kirjanpitotietojen analyttisillä tarkastuksilla varmistetaan, että tiedot on esitetty johdonmukaisesti ja että ne vaikuttavat kohtuullisilta.
- Kirjauksista poimitun otoksen suoralla tarkastamisella varmistetaan, että tilien perustana olevat toimet ovat olemassa ja ne on kirjattu oikein.
- Tilinpäätöksen tarkastamisella varmistetaan, että taloudellinen tilanne esitetään tilinpäätöksessä oikein.

Toimien sääntöjenmukaisuus

Ovatko EU:n tilinpäätöksen perustana olevat, EU:n tuloihin ja kuluiksi tunnistettuihin menoihin liittyvät maksutapahtumat sääntöjenmukaisia?

EU:n talousarviosta suoritetaan miljoonia maksuja edunsaajille sekä EU:ssa että muualla maailmassa. Suurinta osaa näistä menoista hallinnoivat jäsenvaltiot. Saadakseen tarvittavan evidenssin tilintarkastustuomioistuin arvioi järjestelmät, joilla tuloja ja kuluiksi tunnistettuja menoja (loppumaksut ja kirjanpidollisesti selvitettyt ennakkomaksut) hallinnoidaan ja tarkastetaan. Lisäksi tilintarkastustuomioistuin tutkii tapahtumien joukosta poimitun otoksen.

Jos relevantteja kansainvälisiä tarkastusstandardeja on noudatettu, tilintarkastustuomioistuin arvioi EU:n talousarviota toteuttavien tahojen tekemiä tarkastuksia ja toimittaa niitä uudelleen. Tilintarkastustuomioistuin ottaa siis kaikilta osin huomioon kyseisten tarkastusten perusteella toteutetut korjaavat toimenpiteet.

- Tuloja ja menoja koskevia järjestelmiä arvioidaan, jotta voidaan määrittää, miten vaikuttavia järjestelmät ovat tapahtumien sääntöjenmukaisuuden varmistamisessa.
- Tapahtumista poimitaan tilastollisia otoksia tarkastajien toimittamia yksityiskohtaisia tarkastuksia varten. Otokseen poimitut tapahtumat tarkastetaan yksityiskohtaisesti myös lopullisen edunsaajan (esimerkiksi viljelijän, tutkimuslaitoksen taikka julkisesti kilpailutettua urakkaa tai palvelua tarjoavan yrityksen) tiloissa, jotta saadaan evidenssiä siitä, että tilien perustana oleva tapahtuma on olemassa, se on asianmukaisesti kirjattu ja sen kohdalla on noudatettu maksujen suorittamista koskevia sääntöjä.
- Virheet analysoidaan ja luokitellaan sen mukaan, ovatko ne ilmaistavissa kvantitatiivisesti. Tapahtumassa on kvantitatiivisesti ilmaistavissa oleva virhe, jos sääntöjen mukaan maksua ei olisi pitänyt hyväksyä. Kvantitatiivisesti ilmaistavissa olevat virheet ekstrapoloidaan, jotta saadaan kunkin erityisarvion kohteena olevan alan arvioitu virhetaso. Arvioitua virhetasoa verrataan tämän jälkeen kahden prosentin olennaisuusrajaan ja analysoidaan, ulottuvatko virheet laajalle.
- Lausunnoissa otetaan huomioon nämä arviot ja muut merkitykselliset tiedot, joita on esimerkiksi vuotuisissa toimintakertomuksissa ja muiden ulkoisten tarkastajien laatimissa kertomuksissa.
- Kaikista havainnoista keskustellaan sekä jäsenvaltioiden viranomaisten että komission kanssa; näin vahvistetaan, että havainnot pitävät paikkansa.

Kaikki tuotokset julkaistaan tilintarkastustuomioistuimen sivustolla: (<http://www.eca.europa.eu>).

Lisätietoja tarkastuslausumaan liittyvästä tarkastusprosessista esitetään varainhoitovuotta 2017 koskevan vuosikertomuksen liitteessä 1.1.

Sivustolta löytyy myös sanasto, johon on koottu tilintarkastustuomioistuimen julkaisuissa käyttämät termit (https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/GLOSSARY_AR_2017/GLOSSARY_AR_2017_FI.pdf).

TEKIJÄNOIKEUSLAUSEKE

©Euroopan unioni, 2018.

Sisällön jäljentäminen on valokuvia lukuun ottamatta sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Seuraavien valokuvien jäljentäminen on sallittua, kun lähde ja valokuvaajien ja/tai arkkitehtien nimet (jos ne on ilmoitettu) mainitaan:

Sivu 3: © Euroopan unioni, 2018, lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin

Sivu 6: © Euroopan yhteisöt, 2001, lähde: Euroopan komissio, audiovisuaalinen palvelu

Sivu 7: © Euroopan unioni, 2018, lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin

Sivu 14: © Euroopan unioni, 2017, lähde: Euroopan komissio, audiovisuaalinen palvelu/Mauro Bottaro. Arkkitehdit: Lucien De Vestel, Jean Gilson, A&J Polak; Kunnostus: Berlaymont 2000.

Sivu 16: © Euroopan unioni, 2014, lähde: Euroopan komissio, audiovisuaalinen palvelu/Georges Boulougouris

Sivu 23 (vasemmalla): © Euroopan unioni, 2018/Charly Triballeau

Sivu 23 (oikealla): © Euroopan unioni, 2012, lähde: Euroopan parlamentti/Thierry Roge

Sivu 27 (vasemmalla): © Euroopan unioni, 2017, lähde: Euroopan komissio, audiovisuaalinen palvelu/Jennifer Jacquemart

Sivu 27 (oikealla): © Euroopan unioni, 2017/Jennifer Jacquemart

Sivu 31 (vasemmalla): © Euroopan unioni, lähde: Euroopan parlamentti, viite EP044217/Mohammed Kamal

Sivu 31 (oikealla): © Euroopan unioni, 2008, lähde: Euroopan parlamentti

Sivu 35 (vasemmalla): © Euroopan unioni, 2017, lähde: Euroopan komissio, audiovisuaalinen palvelu/Paul Faith

Sivu 35 (oikealla): © Euroopan unioni, 2011/Etienne Ansotte

Sivu 37 (vasemmalla): © Euroopan unioni, 2014, lähde: Euroopan komissio, audiovisuaalinen palvelu/Rémy Gabalda

Sivu 37 (oikealla): © Euroopan unioni, 2011, lähde: Euroopan parlamentti, viite 7644

Sivu 40: © Euroopan unioni, 2017, lähde: Euroopan komissio, audiovisuaalinen palvelu/Ashraf Shazly

Sivu 42 (vasemmalla): © Euroopan unioni, 2017, lähde: Euroopan parlamentti/Fred Marvaux. Louise WEISS rakennus: © Architecture Studio.

Sivu 42 (oikealla): © Euroopan unioni, 2018/Etienne Ansotte. Arkkitehti: Philippe Samyn.

Sivu 45: © Euroopan ulkosuhdehallinto – EUH

Sivu 49: © Euroopan unioni, lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin. Tilintarkastustuomioistuimen rakennusten arkkitehdit: Jim Clemes (2004 ja 2013) sekä Paul Noël (1988).

YHTEYDENOTOT EU:HUN

Käynti tiedotuspisteessä

Euroopan unionin alueella toimii yhteensä satoja Europe Direct -tiedotuspisteitä. Lähimmän tiedotuspisteen osoite löytyy verkosta: <http://europa.eu/contact>

Yhteydenotot puhelimitse tai sähköpostitse

Europe Direct -palvelu vastaa Euroopan unionia koskeviin kysymyksiin. Palveluun voi ottaa yhteyttä — soittamalla maksuttomaan palvelunumeroon 00 800 678 910 11 (jotkin operaattorit voivat periä puhelumaksun), — soittamalla puhelinnumeroon +32 22999696 tai — sähköpostitse: <http://europa.eu/contact>

TIETOA EU:STA

Verkkosivut

Tietoa Euroopan unionista on saatavilla kaikilla EU:n virallisilla kielillä Europa-sivustolla, <http://europa.eu>

EU:n julkaisut

EU:n ilmaisia ja maksullisia julkaisuja voi ladata tai tilata EU Bookshopista, osoitteesta <http://publications.europa.eu/eubookshop>. Ilmaisia julkaisuja on mahdollista saada usean kappaleen erinä ottamalla yhteyttä Europe Direct -palveluun tai paikalliseen tiedotuspisteeseen (ks. <http://europa.eu/contact>).

EU:n lainsäädäntö ja siihen liittyvät asiakirjat

EU:n koko lainsäädäntö vuodesta 1951 ja muuta tietoa EU:n oikeudesta on saatavilla kaikilla virallisilla kielillä EUR-Lex-tietokannassa osoitteessa <http://eur-lex.europa.eu>

EU:n avoin data

EU:n avoimen datan portaalini (<http://data.europa.eu/euodp>) kautta on saatavilla EU:n data-aineistoja. Data on ilmaiseksi ladattavissa ja uudelleenkäytettävissä sekä kaupallista että ei-kaupallista käyttöä varten.

”Yhteenveto varainhoitovuoden 2017 EU-tarkastuksesta”

Yhteenvedossa varainhoitovuoden 2017 EU-tarkastuksesta luodaan katsaus tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomukseen vuodelta 2017. Niissä esitetään tarkastuslausuma varainhoitovuoden tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Lisäksi yhteenvedossa kuvataan tilintarkastustuomioistuimen keskeiset havainnot EU:n talousarvion ja Euroopan kehitysrahaston tulojen ja tärkeimpien menoalojen osalta. Yhteenveto sisältää myös havainnot talousarvio- ja varainhallinnosta, tuloksellisuustietojen hyödyntämisestä sekä tilintarkastustuomioistuimen aiempien suositusten seurannasta.

Kertomukset ovat kokonaisuudessaan saatavilla tilintarkastustuomioistuimen sivustolla www.eca.europa.eu ja Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin on EU:n riippumaton ulkoinen tarkastaja. Tilintarkastustuomioistuin varoittaa riskeistä, antaa varmuuden, tuo esiin puutteita ja hyviä käytäntöjä sekä opastaa EU:n päätöksentekijöitä ja lainsäätäjiä EU:n toimintalinjojen ja ohjelmien hallinnoinnin parantamisessa. Tilintarkastustuomioistuin varmistaa työllään, että EU:n kansalaiset tietävät, miten heidän rahojaan käytetään.

EUROOPAN
TILINTARKASTUS
TUOMIOISTUIN

Julkaisutoimisto